

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čekovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštne proste.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESECNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravljenje: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—
četrstrani din 500—, $\frac{1}{4}$ strani
din 250—, $\frac{1}{16}$ strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Vojna na zapadu sedaj in leta 1914

Prodor Nemcev do Rokavskega preliva

V našem zadnjem vojnem poročilu smo beležili prizadevanje nemških motoriziranih oddelkov, da bi dosegli Rokavski preliv med Francijo ter Anglijo in bi bila s tem prodrom odrezana francoska armada od angleških in belgijskih čet, katere držijo fronto v Belgiji. Nemcem je 21. maja resnično uspelo, da so dosegli ta cilj z zavzetjem Arrasa in Amiensa in z dosega obmorskega cilja mesta Abbeville ob ustju reke Somme.

Zakaj je bil nemški četam mogoč pohod do morja?

Deveta francoska armada, ki je štela 3—4 divizije pehote in eno oklopno divizijo, bi naj bila držala črto La Fere-St. Quentin-Peronne-Cambrai-Vallenciennes. Nemci so to francosko armado razbili. Nato so podaljšali nemški oddelki svoj vdor v obliki klinja od St. Quentin na Amiens-Arras in do Abbevillea ob morju. Na jugu na fronti La Fere-Rethel-Sedan so se bili 21. maja tudi srditi boji, a ti so bili le bolj postranskega pomena, da bi pritegnili čim več francoskih sil nase.

Novo vprašanje

Koj po posrečenem prodoru do morja je nastalo novo vprašanje: Kakšna bo usoda zavezniške vojske v Belgiji? Po zapadni Belgiji se gibajoča zavezniška armada, katero tvorijo jedro belgijske vojske, angleški pomožni kor in nekaj brzih divizij Francozov, je bila po doseženem nemškem uspehu odrezana od francoske armade v severni Franciji. Naloga zavezniške enomilijonske armade bi bila, da okrene svojo fronto proti klinastemu nemškemu prodoru. Od rešitve tega vprašanja je odvisna usoda zavezniških sil na desnem boku nemškega prodornega klinja. Ako bi pa zavezniški vojski v zapadni Belgiji in Flandriji ne uspelo, da spremeni fronto, potem ji ne preostane drugega, kakor najhitrejše vkrcanje v severnofrancoskih in belgijskih pristaniščih. Vkrcavanje bi pa morali začiniti Angleži z močnimi zračnimi in pomorskimi silami pred nemškimi bombniki ter podmornicami.

Nemški napadi z motocikli

V najnovejšem času so se začeli Nemci posluževati pri probajnih poskusih motociklov. V prvih črtah je na delu okrog 60.000 nemških motociklistov. Motociklisti se zaženejo po vseh potih, ki nudijo količkaj izgleda za prehod, z največjo brzino in skušajo povzročiti zmešnjave med francosko vojsko. Motociklistični oddelki so oboroženi samo s strojnico in drugim manjšim orožjem. Vojaški strokovnjaki ne pripisujejo motociklistom posebnega in odločilnega pomena. Kljub lakemu oboroženju pa je ravno nemškim motociklistom uspel zadnji prodor pri Amiensu in Arrasu. Poslednje mesto so zavezniške čete zopet osvojile že čez 24 ur.

Vrhovni poveljnik zavezniške vojske na francoskem bojišču Weygand

Mnenje vrhovnega zavezniškega poveljnika

Novi vrhovni poveljnik zavezniških čet maršal Weygand je 22. maja ob zori z letalom odpotoval v zapadno Belgijo, kjer se je stal z glavnimi poveljniki angleško-belgijske enomilijonske armade, o kateri trdijo Nemci, da je v škrpicih. Weygandov posvet je trajal več ur, nakar se je vrnil maršal zopet v Pariz. V Parizu je g. Weygand po pregledu frontnega položaja podal francoskemu ministru predsedniku Reynaudu izjavo, ki je polna zaupanja v zmago zavezniškega orožja. G. Reynaud je reklo: »Vrhovni poveljnik vojske mi je sporočil, da ima popolno zaupanje glede položaja pod pogojem, če bo storil vsakdo svojo dolžnost z največjo vztrajnostjo. Civilno prebivalstvo se ne sme pustiti prestrasti zaradi pojavljanja sovražnih mehaniziranih kolon, ki so prevzele vlogo konjenice v prejšnjih časih. Prebivalstvo naj ostane na svojih mestih in naj nadaljuje delo. Popuščanje dela slabih držav. Ponavljam še enkrat: Če vzdržimo en mesec — in vzdržati moramo — bomo imeli tri četrtine poti do zmage za seboj!«

Klub prvemu velikemu uspehu Weyganda za zavezniške še vedno resen položaj

Prvi veliki uspeh novega zavezniškega vrhovnega poveljnika Weyganda je ta, da je znan uvesti v kratkem času red v zmedeni položaj v francoski vojski po proboru Dalaiderjeve črte in po prodoru nemških napadalnih oklopnih divizij proti Rokavskemu prelivu. Že zadnji petek je pričakoval svet daleko odločitev v poteku srditih bojev v triku Arras-Amiens-Cambrai. Položaj na tem nevarnem mestu je že tako daleč, da bodo poskušali zavezniški z vsemi silami presekat kakih 40 km široki najožji del nemškega

vdornega klinja med Cambraiom in Amiensom. Vendar pa niso bile priprave za odločilno bitko še za ta dan končane. Sigurno se pripravlja v tem trikotu udar, ki bo odločil tudi o usodi zavezniške vojske v severni Belgiji, pokrajini Artois in francoski Flandriji. Vsak trenutek lahko prične v tem predelu nemška ofenziva proti jugu ali pa tudi razbremenilna francoska protiofenziva za rešitev zavezniške vojske v Belgiji in nemškega obroča, ki se vedno bolj zožuje po zasedbi obmorskega mesta Boulogne, obkolitvi važnega pristanišča Calais, zavzetju mesta Gent v severni Belgiji in po prekoračenju reke Lys.

Italijanska napoved o nemškem napadu na Anglijo

Iz Italije so se raznesle vesti, da pripravlja Nemčija v kratkem neposredni napad na Anglijo. Ta naval bi naj pričel, kakor hitro bi bile prisiljene k predaji zavezniške čete v Belgiji in severovzhodni Franciji, ki so obkoljene od Nemcev. Ni pa izključeno, da se spuste Nemci nad Anglijo ne glede na vojni položaj v Belgiji. Dejstvo je, da pripravlja Nemci veliko armado na svojih, danskih in celo norveških obalah, ki se lahko vsak čas vkrcata na letala in ladje. Nemški načrt za napad na Anglijo je pripravljen zelo temeljito in z zanesljivimi sredstvi. Italijanska poročila trdijo tudi, da se bo poslužila Nemčija proti Angležem novega orožja, katero bo povzročilo največje presenečenje.

Angleži se pripravljajo na obrambo

Priprave za obrambo proti verjetnemu nemškemu vpadu so v vsej Angliji v polnem teku. Bile so tudi izvršene važne spremembe v vrhovnem vodstvu armade. Novi šef celotnega generalnega štaba je sir John Deal, dosedanjšef general Ironside je imenovan za poveljnika angleške armade, ki ima nalogo očuvati Anglijo samo pred napadi. General sir Kirk je bil upokojen. Odrejena je izpraznitve vse južne Anglike. Nešteto vlakov prevaža šolske otroke in prebivalstvo proti severu.

Dočim so se vršile zadnje nedelje po vseh cerkvah angleškega svetovnega vladarstva molitve za zmago, je prvič to nedelje delala vsa industrija. Delovne ure so se pomnožile od 48 na 55 na teden in uvedeno je sedmdnevno tedensko delo. Samo v Londonu vozil nove obveznike dela po novem zakonu o izrednih pooblastilih 147 izrednih vlakov vsak dan. Zadnjo nedeljo je letalska industrija prevezla 3000 delavcev iz železniške službe. Število delavstva se je samo v teku nedelje v Londonu dvignilo za več desetisoč. V soboto, 25. maja, je vstopilo v vojsko novih 320.000 vojakov, starih 27 let. Na nabor pa se je javilo novih dva milijona mož.

Nov položaj v Sredozemlju na vidiku

V zvezi z napovedjo nemškega vpada v Anglijo se pripravlja tudi nov položaj na Sredozemlju.

Italijanske napovedi

Italijanski prestolonaslednik Umberto je let inspektor pehoče naslovil na vojake povleje, v katerem jih poziva, naj bodo pripravljeni, kajti italijanska pehota bo imela v kratkem priliko dokazati svetu, kaj zmore.

Italijanski zunanjji minister grof Ciano, ki se je vrnil iz Albanije, je ob priliki inspekciji del imel na delavec nagovor, v katerem je spoudaril, da bodo imeli priliko izvršiti še večja dela kakor doslej z lopato. Delavci so navdušeno odgovarjali: »S puško!«

Mussolini je sprejel zadnjo nedeljo pet vojnih šefov armade ter za njimi ravnatelje težke industrije za proizvodnjo topov.

Županstva vseh italijanskih mest so prejela navodila, da store vse ukrepe, ki bi bili potrebni v vojnem stanju, kar se tiče protiletalske obrambe.

Zavezni in njih prijatelji pripravljeni na Sredozemlju

Zaradi vojnega razpoloženja Italije je na področju vsega Egipta zauzdana stroga pripravljenost. Zahodni predeli Egipta, ki mejijo na italijansko Libijo, so bili razglašeni za vojno področje. Celokupna angleško-egiptska voj-

na sila je krenila iz svojih garnizij in vojašnic ter tabori na prostem v šotorih, zlasti ob zahodnih puščavskih predelih. Zatemnitev mest, ki je doslej veljala samo za severni Egipt, je bila raztegnjena 26. maja na vso državo. Egipetski vojni minister je v zvezi z vojnimi pripravami izjavil, da zaupa v sijajno oboroženost angleško-egiptske armade, v nezljomljivi duh vojakov ter lahko mirno izjavi, da je Egipt pripravljen do zadnjega moža. Storjeni so bili vsi ukrepi, potrebni za pobiranje delovanja pete kolone, in so morali vsi tujci izročiti orožje. V vsakem, pa tudi najmanjšem kraju je bila organizirana krajevna obramba proti padalcem. Zastraženi so vsi mostovi, javna poslopja ter prometne naprave. Vse je pripravljeno za odbite napada. Edino, kar v Egiptu še nosi pečat miru, so večne peramide. Enaki obrambni ukrepi so bili storjeni s strani angleške in francoske armade v Siriji, Palestini ter globoko dol do osrednje Afrike, v Keniji, Ugandi ter severni in južni Rodeziji. Prav tako so bili storjeni vsi vojni ukrepi na drugi strani Libije, v francoskem Tunisu, Maroku ter globoko dol do Sahare.

spustila I. nemška armada pod poveljstvom von Glucka v smeri proti belgijski prestolnici Bruselj, II. armada z generalom Bülowom na čelu je šla preko Liegea, III. armada von Hausena je drla k Dinantu, IV. pod vojvodom Albrechtem Würtemberškim preko Sedana in V. pod pruskim prestolonaslednikom preko Longvya v Francijo. Trdnjava Maubeuge, zbrališče angleških rezerv, je bila obkoljena, prav tako Longvy. Dne 26. avgusta je bila dosežena črta od Cambraija do južnih Vogezov.

Protisnek Francozov iz Nancyja v Lorraine je vzdržala nemška vojska pod poveljstvom bavarskega prestolonaslednika Rupehta, onega iz Belfora v Alzacijo pa čete generala von Heeringena. Nemška vojska se je razlila po hudi bojih v notranjost, angleški pomožni zbor, ki je hitel Francozom na pomoč, se je po spopadu pri Maubeuge 26. in 27. avgusta ter pri St. Quentinu dne 28. avgusta moral umakniti.

Položaj za zaveznike je bil že tako nevaren, da se je preselila francoska vlada dne 3. septembra iz Pariza v Bordeaux. Francoska armada se je umikala neprestano pred nemško napadalno premočjo. Konjenica nemškega generala von Glucka se je približala 4. septembra Parizu na 50 km.

Nemška fronta se je raztegnila od Amiensa mimo Meauxa, Crecyja, Vitryja ter v loku k Verdunu. Trdnjava Maubeuge je padla dne 7. septembra.

Pomenljiv izrek francoskega maršala Focha

V dneh, ko je bilo nemško vrhovno vodstvo prepričano, da mora pasti v najkrajšem času Pariz, je izrekel francoski in že rajni maršal Foch tele pomenljive besede o silovitosti in zmagovitosti nemških navalov: »Če vržete velik kamen sredi barja, se pojavi okrog njega ogromen val. Drugi že ni več tako močan, tretji je rahel, nadaljnji komaj zaznaven. Tako je tudi z ofenzivo.«

Zmagoviti zavezniški protisnek

Francoski maršali in generali pa so bili na delu v vsej naglici za protisnek v trenutkih, ko bi se zmagovito valovanje nemških napadalnih sunkov vsaj nekoliko poleglo.

Med odličnimi veščaki, ki so pripravili francosko prototofenzivo, je bil sedanji vrhovni poveljnik zavezniških obrambnih sil maršal Weygand.

Prišlo je 5. septembra ob reki Marni do odločilne bitke, ki je trajala z vso silovitostjo do 12. septembra. Ta francoski prototudarec je bil zmagovit za zaveznike, Pariz je bil rešen, fronta se je pomaknila daleč nazaj in se pozneje ni več toliko približala francoskemu prestolnemu mestu.

Pred spoprijemom glavnih sil obeh taborov

Težišče vsake ofenzive je, da uspe v glavnem le spočetka, ko je probojna sila čet sveža ter na višku. Nemško vrhovno poveljstvo se je pri tej ofenzivi poslužilo izkušenj iz Poljske in od drugod s ciljem kolikor mogoče nagle in odločilne zmage. Nemški sunki so se razlili v kraje, ki so bili tudi med svetovno vojno pozorišče najljutjejših ter odločilnih bojev. Globoki klini nemških motoriziranih divizij, ki so se kakor pahljača spustili v francosko ozemlje, so s posameznimi oddelki dosegli dve važni železniški križišči, eno pri Laonu, tik pred zgodovinskim bojiščem iz svetovne vojne, Chemin de Dammes, drugo pri Amiensu, kjer se tok ofenzive razliva k morju.

Na vsem velikem prostoru nemškega »žepa« v Franciji so pa vmes postojanke, kjer se na vrzelih med prednjimi motoriziranimi oddelki in nemško prodirajočo pehoto še vedno drže velike zavezniške sile. Frontni potek je nejasen, prednje udarne sile premešane, da bo končni pregled ofenzivnega učinka mogoč šele, ko se bodo po preosnovanjih spoprijele glavne sile obeh taborov.

Vojni dogodki danes in v svetovni vojni

Vojni dogodki danes in med svetovno vojno so si na zapadu v marsičem slični. V boljše razumevanje za zaveznike danes resnega položaja na zapadnih bojiščih hočemo čitateljem — posebno starejšim — osvežiti spomin na vojni položaj v istih krajinah na zapadu v svetovni vojni.

Velika nemška ofenziva leta 1914

V poletju 1914 se je odločila Viljemova Nemčija za silovit napad na zapadu in za obrambni način bojevanja napram Rusiji.

Nemci so postavili za veliko ofenzivo in za vdon v neutralno Belgijo pet armad. Vpad se je izvršil, kakor tudi tokrat, pri močni belgijski trdnjavi Liege, koje utrjene pasove je razbila najtežja nemška artilerija od 5. do 7. avgusta. Po zavzetju lieških vrat se je

Vse, kar zahteva interes države!

Na svetu se vse spreminja, tudi način vojskovanja. Nekdaj je bila vojna po večini omejena na bojišče, kjer sta merili svojo moč sovražni vojski ter se borili za zmago. Danes pa je meja med fronto in zaledjem zbrisana. Danes je vsak najmanjši kot v državi izpostavljen nevarnosti napada. Tako postaja vsa država fronta in vsi državljanji branilci domovine, četudi ne nosijo vojaške uniforme. Zavest o tem, da je v sedanjem času vsak državljan poklican, da sodeluje pri zavarovanju državne varnosti in neodvisnosti, mora prodreti do zadnje bajte v naši domovini in prešiniti vsakega člana našega naroda. Vsak mora svoje zasebne interese podrediti najvišnjim interesom skupnosti. Sloga, red in disciplina, ki so bistven pogoji za zmago na fronti, mora vladati tudi na fronti ljudstva v zaledju. Le tako more narod dati iz sebe najhujši odpor in največjo silo, ki je v sedanjih časih potrebna. Fronta ljudstva v zaledju mora biti urejena, močna in zvesta. Smeli bi to fronto imenovati — da se poslužimo najnovejšega izraza — četrto kolono (prve tri tvorijo vojske: 1. na kopnem, 2. na morju in 3. v zraku). Ta četrta kolona (fronta ljudstva) je tudi poklicana, da skrbno pazi na morebitno zbiranje in delovanje zloglasne pete kolone, ki jo tvorijo špijoni in tuji, ki se trudijo v zvezi z domačimi izdajalci ustvariti sovražne postojanke v državi.

Naša država je nevralna ter bo tudi, v kolikor je to odvisno od njene volje, v bodoče ostala nevralna. Naša vlada skrbno pazi na to, da nas ne bi kdo zapletel v vojno. Nočemo se mešati v spore velikih, ker menimo, da imajo veliki dovolj moči in sredstev, da sami sebe lahko branijo in ohranijo. Odločilni činitelji Jugoslavije samo želijo, da ne postane naša država bojišče in ljudstvo Jugoslavije žrtev kakega napada. V dobi modernega tehničnega napredka pa je nevralnost težje ohraniti kot kdaj prej. Nekdaj je za nevralnost zadostovala nepristranska službena politika in nebriga ljudstva. Danes je nevralnost pritegnila v svoje območje vse pojave javnega mnenja in razpoloženja. Danes je samo še dovoljeno mislit, kar kdo hoče, dati svoji misli tudi zunanjega izraza, ni dovoljeno. Vojskujoče se države so vedno bolj občutljive za javne manifestacije mnenja in razpoloženja. Državna oblast ima zato dolžnost, da ohrani nevralnost tudi na tem področju, kar ni lahko spričo živahne propagande, ki jo vršijo vojskujoče se države z radijem, letaki, knji-

žicami in govoricami. Zato je morala naša vlada izdati stroge ukrepe, da se zavaruje in ohrani naša nevralnost v vsakem pogledu.

Brambna moč države je v veliki meri odvisna od njenega gospodarstva, ki je v tesni zvezi z narodno obrambo in socialnim redom. Zato je naša vlada izdala posebno uredbo o obrambnem gospodarstvu, ki ga bo vodil državni upravni aparat v zvezi s posebnim odborom gospod. strokovnjakov. Posebna uredba pa je naperjena proti tistim »gospodarskim« ljudem, ki hočejo sedanje razmere izkoristiti v lahko lastno obogatenje. Kakor se po končani bitki na bojišču pojavijo hijene, da se lotijo mrtvih trupel padlih vojakov, tako se med vojno pojavijo med ljudstvom hijene v

obliki špekulantov, verižnikov in navijalcev. Ti hočejo ljudstvu izpití živo kri ter ga oguliti do kože. Uredba predvideva zoper take ljudske pijačke stroge kazni: konfiskacijo, prisilno delo in kazen, ki jo izreče kazensko sodišče. Naj bi se zoper te ljudske in državne škodljivce postopalo z brezobzirno doslednostjo in največjo strogostjo! — Vsakdo naj se zaveda svojih dolžnosti do svojega bližnjega in vsega naroda. Vsak pa, ki bi skušal delovati zoper blagor ljudstva in države, naj preizkusi vso strogost zakona. Ni nobenega razloga za malodušnost, zato jí tudi med nami ni mesta. Vsak naj storí vse svoje dolžnosti do naroda in države. S tem bo tudi najbolj koristil sebi in svojemu ljudstvu.

Po Jugoslaviji

Občinske volitve na Hrvatskem

Na trojško nedeljo, 19. maja, so bile v novoini Hrvatski občinske volitve, ki se niso vršile v največjih mestnih občinah. Za te volitve je bil izdan nov volilni red, ki je določal javno glasovanje. Vodstvo Hrvatske seljačke stranke je te volitve proglašilo kot ne-politične, usmerjene v gospodarsko in socijalno smer. Dejansko pa ni bilo mogoče kakor pri nobenih, tako tudi ne pri občinskih volitvah izključiti politiko. Ta se je uveljavila kakor pri postavljanju kandidatnih list, tako tudi zlasti pri glasovanju. V hrvatskih občinah je povsod zmaga HSS. Mnogo je bilo takšnih občin, kjer sploh ni bilo nobene druge kandidatne liste kot edino lista HSS. V teh občinah kajpada udeležba pri glasovanju ni bila velika. V mešanih občinah, to je v tistih, kjer prebivajo Hrvati in Srbi, je bila postavljena skupna lista HSS in SDS (Samostojne demokratske stranke), poimenovana lista KDK (Kmečko-demokratske koalicije). V čisto ali po večini srbskih občinah sta si bili nasprotni listi SDS in JRZ. Poslednja lista je v srbskih občinah dosegla velike uspehe. — Uradno ugotovljen izid občinskih volitev je naslednji: Volitve so se vršile v 625 občinah. Večino mandatov v teh občinah so dobile: HSS v 425 občinah, KDK v 116 občinah, SDS v 27 občinah, JRZ v 20 občinah, HSS in muslimani v 4 občinah, HSS in Nemci v 1 občini, KDK z raznimi skupinami v 1 občini, SDS z drugimi srbskimi strankami v 1

občini, JRZ in zemljoradniki v 1 občini, skupna srbska lista v 8 občinah, izvenstrankarska srbska lista v 18 občinah, muslimani v 2 občinah, izvenstrankarske meščanske liste v 2 občinah, neodvisne (večinoma pristaši HSS) v 2 občinah, levičarska v 1 občini, zemljoradniki v 1 občini, Nemci v 3 občinah, razne liste v 2 občinah.

Boj proti jetiki še ne bo končan, ko bo sedanja krvava vojna prenehala ter se spremeni v mir. Jetika je še vedno bolezni, ki zahteva največ smrtnih žrtev med našim ljudstvom, posebno med doračajočo mladino. Jetika je še zmiraj ena izmed najnevarnejših ljudskih kug, ki neusmiljeno kosi med vrstami našega naroda. Borbo proti jetiki vodi v naši domovini že 10 let Protituberkulozna zvezda ter jo bo vodila naprej. Storila je že izredno mnogo za to, da bi se boj proti jetiki razširil. Obenem je vztrajno opozarjala našo javnost na to, da naj čim bolj podpre tiste nesrečneže, ki so postali žrtev jetike ter si skušajo z vsemi sredstvi rešiti življenje in pridobiti zdravje. Pretekli teden je bil protituberkulozni teden. Letošnjemu protituberkuloznemu tednu je zveza postavila vrhovne gesla: »Nobenjetični bolnik ne sme ostati brez bolniške postelje!« S tem je bila vsa naša javnost opozorjena na to, da ne zadostuje samo običajno ugotavljanje jetike kot najnevarnejše morilke in tudi ne sočustvovanje z resrečnimi žrtvami te bolezni, marveč je potrebna denarna pomoč siromašnim bolni-

Ptica — vromilka. V nekem vestfalskem kraju so v neki hiši ugotovili, da si je bila neka žolna poiskala dohod v stanovanje. Z vztrajnim delom je ptica s kljunom predala enega izmed okenskih okvirjev in skozi to luknjo je potem lahko uhajala v stanovanje. Zdi se, da je ptica, ki je drugače tako plašna, zavoljo pomankanja hrane v tej zimi postala na tako ne-navadni način vromilka.

Proti nepotrebemu razsipavanju blaga. Da bi preprečile nepotrebno razsipavanje z blagom, so nemške oblasti za oblačilno industrijo izdale odredbo, ki dovoljuje za bodočnost samo šest oblik ovratnic. Za vsako obliko so določile največjo možno dolžino in širino. Tako sme meriti dolga ovratnica

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetskega življenja

*

21

»Ne. To naj storijo prebivalci sami. Vsi trije se naj zvečer javijo pri predsedniku vaškega soyjeta, ki ga bom imenoval. Konjenica bo sedaj obkolila vas, jaz pa bom šel v Balto, da vse uredim. Talci bodo jutri zjutraj ustreljeni.«

Fedorja se je polaščala slabost, a zatrl jo je. Resno je pogledal Klavsa in rekel:

»Ti si gospodar! Vse se bo izvršilo, kakor ukazuješ.«

»Ne! Jaz nisem gospodar!« je osorno odvрnil komesar. »Pri boljševikih ni gospodarjev, temveč so ljudje med seboj tesno povezani, da se tako zajamči zmaga svetovne revolucije.«

»Te zmage ne boste dočakali!« je smehljaje odgovril Fedor.

»Zakaj ne?«

»Ker se bo pred teboj in tvojimi vedno dvigala neka sila, ki je ne boste mogli premagati.«

»Kaka sila?«

»Sila križa!«

»Ha, ha, križ!« se je zasmehjal Klavs.

»Da, križ, ob katerem se je do sedaj zlomilo vsako trinoštro in se bo zlomilo prej ali slej tudi vaše, čeprav ga stražijo bajonet, strojnice in topovi.«

»Nehaj!« je nestrpo zamahnil z roko komesar. »In pojdi, drugače se bom premislil in preklical svoje prejšnje besede, če boš še dalje čvekaril o teh dvatisočletnih vesalah, ki smo jih mi, brezbožniki, zrušili.«

Fedorja niso preplašile bratove besede. Ognjevito je rekel:

»Varaš se, Klavs! Križa niste zrušili. Lesena in kamnitna znamenja ste sicer uničili, toda v naših srečih križ živi in bo živel do zadnjega diha. On mi bo dal jutri zjutraj moč, da bom mirno, junaško gledal smrti v oči!«

»Molči, Fedor! Molči!« je jezno vevel komesar. »Če te ne bi opravljevalo dejstvo, da si vse življenje prebil v tej zapuščeni vasi in si ostal izven velikega boljševiškega pokreta, se jaz ne bi usmilil Balte. Najbolje je, da odideš. Moji pogoji so ti znani. Izpolni jih in bodi srečen zaradi moje milosrčnosti. Če bi bile druge vasi sledile vašemu zgledu, niti eden prebivalec Balte ne bi našel usmiljenja. Sosedne vasi so k sreči ostale mirne. Vaš upor je samo izjema in njegov odnev ne bo segel do izvršilnega sveta v Moskvi. Vrni se k svojim! Konjenikom bom ukazal, naj gredo naprej. Glej, da nas ne bo pozdravil kak streli! Če pade en sam streli, je vsa vas zapisana poginu. Sicer pa zložite vaše puške na kup pri vhodu v vas!«

kom in tudi Zvezi, ki v svoji skrbi za zdravje našega ljudstva skrbi za moč in odpornost našega naroda. Protituberkulozna zveza se

obrača na občine in posamezne, da prispeva vojo za sklad Zveze, ki bo podpiral revne bolnike.

Organizacija naše pomožne vojske

V zadnji številki smo poročali, da je bila zadnje dni objavljena uredba o pomožni vojski v naši državi. Pomožna vojska je prava narodna armada za pomoč v domovini. Uvedba pomožne vojske v sedanjih resnih časih je zelo važna, radi tega hočemo uredbo priobčiti v glavnih izvlečkih in v taki obliki, da bo vsakdo razumel, za kaj gre pri tej organizaciji.

Pripadnost k pomožni vojski in njena mobilizacija

V pomožno vojsko spadajo vsi moški državljeni Jugoslavije od 16. do dopolnjenega 70. leta. Izvzeti so se veve obvezniki vojne sile. Pač pa spadajo k pomožni vojski oni vojni obvezniki, ki so v mobilnem in vojnem stanju oproščeni od aktivne vojaške službe radi njihove zaposlenosti v prometni ali poštni službi ter v podjetjih, delavnicah in rudnikih, potrebnih za državno obrambo. Te osebe vršijo na svojih mestih vojno dolžnost v pomožni vojski, vendar se lahko pokličejo vsak čas v aktivno vojaško službo.

Nad 70 let stare in za delo sposobne osebe lahko služijo v pomožni vojski kot dobrovoljci.

Pomožna vojska se mobilizira v primeru državne mobilizacije po potrebi za zagotovitev življenja in delovanja mobilizirane vojne sile, kakor tudi za očuvanje življenja vsega naroda in obstanka države v času vojne.

Obveznik pomožne vojske, ki bi v službi izgubil življenje ali bi mu bila zmanjšana njegova sposobnost za delo, se smatra za vojno žrtev, odnosno za vojnega invalida.

Pomožna vojska je razdeljena v tri pozive.

Prvi poziv

Prvi poziv tvorijo upravno in strokovno osebje ter strokovni delavci industrije, obrti, ruderstva, šumarstva, prometa, stavbarstva in zdravilstva. Za obveznike prvega poziva velja osemurni delavnik, ki se pa lahko v primeru potrebe tudi poveča.

Drugi poziv

V drugem pozivu so poljedelci ter živinorejci in strokovnjaki gospodarskih panog. Naloga drugega poziva je pomoč pri obdelovanju zemlje, da se proizvodnja čim bolj dvigne. Obvezniki tega poziva pa se tudi la-

hko pokličejo za gradnjo cest, železnice in za utrjevalna dela. Delovni čas se posebej določi.

Drugi poziv ima svoj razpored v občini, v kateri prebiva obveznik nad tri mesece. Obveznik, ki zapusti občino bivanja, ter išče devojko, se mora v svoji občini odjaviti, ako bi trajala njegova odsotnost več nego 30 dni.

Vsi obvezniki drugega poziva morajo biti v mobilnem in vojnem stanju državi na razpolago tudi s svojo delovno živino, orodjem, vozili itd. Za to dobivajo odškodnino, ki jo določi ministrski svet.

Kadar so obvezniki drugega poziva zaposleni pri javnih delih, jih vzdržuje država, njihove rodbine pa dobivajo podpore, določene za rodbine vpoklicanih obveznikov vojne sile.

Obvezniki drugega poziva so razdeljeni po vseh, občinah in mestih v desetine, ki štejejo po 10—15 obveznikov, 3—4 desetine tvořijo vod, 2—4 vodi pa četo. Čete imajo ime po svoji občini in ako jih je v občini več, dobijo še zaporedne številke. Na primer: 3. ljutomerška četa pomožne vojske II. poziva. Staresine teh edinic se imenujejo desetar, vodnik, komandir čete. Vse čete enega okraja

imajo okrajnega zapovednika, več okrajev skupaj ima okrožnega zapovednika. Okrožne in okrajne zapovednike ter komandirje čet postavljajo ban, vodnike in desetarje pa okrajni zapovednik. Okrožni in okrajni zapovedniki bodo prvenstveno upokojeni in rezervni častniki iz področja dotične čete, odnosno okraja.

V kolikor bodo obvezniki drugega poziva vršili stražarsko službo, bodo tudi oboroženi.

Pozivanje obveznikov drugega poziva se vrši po sledenem redu: a) obvezniki, ki so brezposelnici; b) obvezniki, ki niso hraničniki svojih družin; c) vsi ostali.

Tretji poziv

V tretji poziv spadajo obvezniki, ki niso ne v prvem in ne v drugem pozivu. Gre predvsem za duševne delavce, javne in zasebne uradnike, invalide ter dijake. Ta tretji poziv tvori nekako rezervo pomožne vojske.

Važen dodatek k uredbi o pomožni vojski

Uredba o pomožni vojski vsebuje tudi določbe o rekviziciji za pomožno vojsko. Vsa živila v državi, vprežna in tovorna, ki ni vzeita v vojno silo, pripada pomožni vojski po odredbah uredbe o rekviziciji. Isto velja tudi za vozove in bicikle ter za motorna vozila vseh vrst. Rekvizicije se vrše za živilo in vprežna vozila potom občin, za motorna vozila pa potom okrajnih načelstev. Prav tako je dopuščena rekvizicija poljedelskih strojev, strojev za graditev cest, valjarjev, žičnih železnic, motornih plugov itd.

Novice iz domačih krajev

Duhovniške vesti. Umeščen je bil za župnika v Gornji Lendavi g. Ivan Kolenc, provizor istotam. — Postavljena sta bila gg.: Alojzij Peitler, I. kaplan v Slivnici pri Mariboru, za provizorja na Zadolah; Ivan Sukič, kaplan v Cankovi, za provizorja v Gornjih Petrovcih. — Nastavljeni so bili za kaplane gospodje: semeniški duhovniki Jožef Gjurin v Zrečah, Avgust Štancer pri Sv. Petru pod Sv. gorami, Jožef Gutman v Framu z delokrogom na Tišini, Adolf Plik v Beltincih, Božidar Božič v Šmartnem ob Paki, Alojz Jakopina v Slivnici pri Mariboru (II.), Maksimilijan Prah v Črensovcih, Franc Časl ml., resignirani župnik na Zadolah, za kaplana v Guštanju z delokrogom na Dolu pri Hrastniku, Anton Hanžel, salezijanec iz Veržej, za kaplana pri Sv. Marku niže Ptuja. — Za vsečiščnega docenta na bogoslovni fakulteti v

Ljubljani je bil imenovan g. dr. Anton Trstenjak.

Letos prva nevihta nad Mariborom in okolico. Maribor in okolica sta doživelia zadnji petek okrog poldne letos prvo hudo nevihto, ki se je naravnost razbesnela okrog trinajstih ure. Istočasno je padala tudi toča. Nevihta je spremljala strela ter grom. Strele je udarila v transformator v Radvanju, vendar so škodo hitro popravili. Udar strele je doživeloval več hiš v ulici kraljevca Marka in na Teznu. V Dobravi ob robu gozda proti koncu Tezna je urezalo v hišo gostilničarja Severja. Strele je omamila brez poškodb v kuhinji tri krčmarjeve otroke. Huje je bilo pri Severjevem sosedu delavcu Javoršku. Tam je oplazila strela 18 letnega sina Alojza in mu je povzročila

»Niti enega strela ne boš slišal. Vse puške bomo takoj izročili.«

Fedor je še enkrat pogledal brata. Prizadeval si je, da bi med bratovlji sliko, ki jo je hranil v svojem srcu, in med to potvorenjo sliko, ki jo je videl pred seboj, našel kako sličnost. Zaman se je trudil. O, mati je imela prav, ko je rekla, da je Klavs postal človek prokletstva. Materinski čut je ni varal. V Fedorjevi duši je nenadoma oživel dogodek, ki se je bil odigral pred mnogimi leti.

Klavs je takrat bil star šestnajst let, on pa je bil majhen deček. Nekega zimskega večera se je v veliki sobi stiskal k materi. Sedela sta pri peči. V sobo je ne nadoma vstopil Klavs. Na rami je nesel težek črn križ, ki je stal na križpotju pred vasjo. Sredi sobe se je ustavil in divje vrgel stari križ na tla. Nato je pograbil sekiro, razsekal križ in kose pometal v ogenj. Mati in on sta zajokala. Brat se ni zmenil za njun jok in je izjavil, da bo postal brezbožnik.

S to sliko iz preteklosti v srcu je Fedor pustil brata in se vrnil v vas.

Možje, ki so stali v jarku, so ga kmalu zagledali. Čudili so se temu, da je sam. Še bolj so se začudili, ko so videli, da so se konjeniki zganili in bližali vasi.

Prsti so se spet oklenili pušk. O, kako radi bi streli! Toda Aleksej je pazil na njih in ko je opazil, da se je eden izmed mož pripravil na streljanje, je skočil k njemu in rekel:

»Počakajmo na Fedorjev povratek!«

Možje so pristali na to. Izpustili so puške in opazovali Fedorja, ki se je naglo bližal.

Fedor je skoraj tekel in je čez nekaj minut bil pri jarku. Urno je skočil vanj. Tovariši so se zbrali okrog njega. Zaskrbljeno in radovedno so ga opazovali. On je pogledal očeta in rekel:

»Uspel sem. Klavs ne bo obstreljeval Balte in pobiral ljudi!«

Očetove oči so se razširile od začudenja.

»Klavs! Ti si videl Klavsa?« je vzkliknil hlastno.

»Da, oče! Tisti, ki poveljuje rdečim konjenikom in ki bo kmalu prišel v Balto, je Klavs.«

»In ti si ga videl?«

»Videl in govoril z njim.«

»Kakšen je?«

»Ne moreš ga spoznati. Z njegovega obraza odseva krutost. Sicer pa je vseeno, ali je to Klavs ali kdo drugi. Za nas so glavni njegovi pogoji. Prvi pogoj: izročiti moramo puške.«

»Kaj hočemo, če zahteva!« so zamrmrali možje.

»Konjeniki bodo obkolili vas in pazili, da ne bo prišlo do nemirov.«

Fedor je za hip utihnil in pogledal možje. Nato je zamolklo nadaljeval:

»Ostane zadnji, najtežji pogoj. Dat moramo tri talce, ki bodo jutri zjutraj ustreljeni...«

kvečjemu 1,14 m, široka kvečjemu 11 cm in za ducat takšnih ovratnic ne smejo porabiti več nego 3 m blaga. Vzorci in vrsta blaga so poljubni. Izvzete so glede te omejitve le ovratnice, ki so namenjene za izvoz.

Zložljive vojaške lesenejače. Na švedskem izdelujejo novo vrsto vojaških lesenač iz posameznih, zložljivih delov, ki so se zelo obnesle. Te barake, ki jih more šest do osem ljudi postaviti v treh urah, nimajo niti enega žebbla, temveč se dano zložiti s pomočjo zagozd. Prav tako hitro, kakor jih je mogoče postaviti, se dano tudi razstaviti, a njih prevoz je tudi lažji nego je bil za barake prejšnjih tipov. Te dni so v Stockholm pokazali takšno barako, ki je bi-

čila na glavi tako hude opeklne, da so ga prepeljali v bolnišnico. V Kungotí je udarilo v skupino cestnih delavcev. Mrtev je obležal 19 letni Ivan Kragl iz Studencev, dočim sta bila en delavec in kmetica omamljena ter so ju prepeljali v mariborsko bolnišnico. Popoldne istega dne se je usula večkrat po Mariboru in okolici ploha. Po enem letu se je zgodilo tokrat prvič, da je prihrumela nad Maribor nevihta iz severozapada, medtem ko je navadno vremenski kot za mesto in okolico jugozapad.

Stražnik Udovič si zlomil nogo pri cestni nesreči. Na kontrolni vožnji z motornim kolesom sta trčila pri Guštanju mariborski nadzornik Samer in stražnik Udovič na nepreglednem ovinku s tovornim avtomobilom. Udovič si je zlomil nogo in motocikel je razbit.

Dva ponesrečila pri obnavljaju gospodarskega poslopja. V Ptiju na Ljutomerski cesti obnavljajo gospodarsko poslopje g. Orniga. Pri tem delu se je porušil star zid 6 m na dolgo. Ruševine so podusele in resno poškodovale zidarja Mihaela Čeha iz Spuhlje in Franca Kolariča iz Žabjeka. Omenjena so prepeljali v ptujsko bolnišnico.

Oče in sin utonila v Muri. Štirje moški iz Zemuna so se prepeljali v Maribor, da bi se pretihotapili čez mejo. Prišli so v Apače. Tam sta dobila oče in sin desko ter skušala na tem splavu preko Mure. Prijela sta se oba za desko in sta plavala proti sredini reke. Vrtinci so zagrabilo obo in sta utonila, ostala dva pa sta opustila nedovoljeno prekoračenje meje.

Konj poškodoval dninarju prsni koš. V Blatu pri Konjicah je padel konj na 50 letnega dninara Janeza Konca in mu poškodoval levo stran prsnega koša. Dninarja so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Dve ženski ponesrečili pri padcu. Na Gomilskem je skočila kolarjeva hčerka Jožica Virantova med vožnjo tako nesrečno s koleso, da si je zlomila levo nogo. — 34 letna zasebnica Matilda Trogarjeva iz Gaberja pri Celju je vstopila v Ljubljani v napačen vlak. Ko je uvidela pomoč, je skočila iz vagona, pri tem padla in si zlomila desno nogo. Ponesrečeni ženski se zdravita v celjski bolnišnici.

Oje življensko nevarno poškodovalo dninarja. 63 letni dinar Poncrag Bovha iz Zibike pri Šmarju pri Jelšah je hotel zaustaviti na klancu v Podčetrtek težko naloženi voz. Skočil je v nevarnem trenutku z voza, da bi preprečil prevrnitev. Pri tem nevarnem poslu ga je zadelo oje v prsa, mu jih predrlo in ga življensko nevarno poškodovalo.

Umrl v bolnišnici, ker ga je povozil avtomobil. »Slov. gospodar« je poročal, da je povozil avtomobil v Št. Jurju pri Celju 27 let-

nega posestnikovega sina Ivana Trbovca iz Vrbnega pri Št. Jurju. Povoženi je podlegel prehodnim poškodbam v celjski bolnišnici.

Hudo se opekla pri begu iz goreče hiše. Na Breznem pri Humu ob Sotli je začela goreti hiša, ki je bila last zakonskih Alojzija in Bare Prah. Od nesreče presenečena mož in žena sta si komaj rešila golo življenje in še dobila hude opeklne. Opečena se zdravita v celjski bolnišnici.

Obstrel radi neprevidnega ravnanja s puško. Stanko Bezgovšek, 19 letni rudar od Sv. Jurja pri Hrastniku, je ogledoval puško. Orožje se je sprožilo in krogla je zadelo neprevidneža v levo koleno in levo roko. Obstreljeni se je zatekel v celjsko bolnišnico.

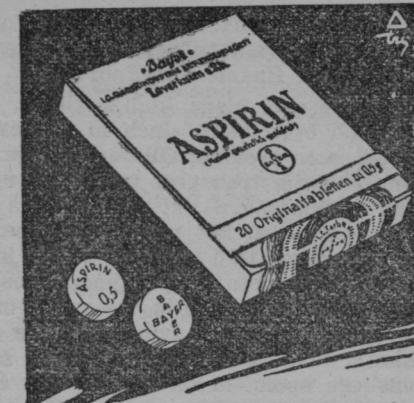
Rudar smrtno ponesrečil v jami. V premostniku v Trbovljah je zadelo smrtna nesreča 35 letnega rudarja Antona Urbajsa. Urbajsu je razbilo glavo pri razstrelitvi premoga.

Resno omamljen od strele. Zadnji petek popoldne je divjalo neurje tudi po kamniškem kraju. 16 letni hlapec Jožko Špenko, ki je v službi pri posestniku Drešarju v Vodicah, je nesel ob času nevihte dežnike domaćim na polje. Jože se je skril pred vedno bolj se stopnjujočo nevihto pri znamenu, katero stoji ob potu. Naenkrat je urezala strela v znamenje in ga raznesla, fanta pa je omamila ter obžgal. Hlapčeve stanje je resno, vendar je upanje na okrevanje z zdravniško pomočjo.

Vol pritisnil pastirja ob plot. Na pašniku pri Krvavčevem vrhu na Dolenjskem je hud vol nevarno pritisnil ob plot 11 letnega pastirja Ivana Skala. Poškodovanega dečka so oddali v bolnišnico usmiljenih bratov v Kan-dijo pri Novem mestu.

Krojaškega mojstra zadelo smrtna nesreča. Franc Pavec, ugleden krojaški mojster v Goričah pri Golniku na Gorenjskem, se je odpeljal na kolesu proti Ljubljani. Na cesti pri Jeperci je prepeljal nasproti voz, za njim pa težek tovorni avtomobil. Avtomobil je hotel prehiteti voz in je pri tem podrl kolesarja Pavca, katerega je pognal sunek na njivo. Pri padcu si je zlomil nogo v stegnu, si prebil lobanjo in se še ranil na glavi. Čez eno uro po nesreči so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je naslednji dan umrl.

V dveh letih na istem mestu slična velika nesreča. Mariborski inženir Zlatko Najžer je bil zaposlen v Zagrebu. Iz Zagreba se je peljal v avtomobilu v Krapino v tamošnjo tektitno tovarno, kjer je imel službeni opravek. Ko se je vračal s šoferjem nazaj v Zagreb, ga je zadelo pred vhodom v Krapino na nezavarovanem železniškem prelazu smrtna nesreča. Na ovinku, ki zastira progo, šofer ni opazil vlaka. Avtomobil je že bil na polovico

proti prehladu

lahko vzamete 1-2

ASPIRIN
tablete

Ni drugega zdravila po imenu
„Aspirin“ temveč edino le
„Bayer“ jev Aspirin.

Ogl. reg. pod § br. 37692 od 22. XII. 1939.

čez progo, ko je trešila lokomotiva v zadnji del avtomobila in ga še vlekla kakih 150 m daleč s seboj. Inženir je bil na mestu mrtev, ker je sedel zadaj v vozu, njegov šofer je dobil le nekaj prask. Smrtno ponesrečeni je bil sin mariborskega upokojenega davčnega upravitelja g. Matije Najžerja in znan po svoji visoki godbeni naobraženosti. Na istem mestu, na katerem je bil ob življenje komaj 32 letni inženir Najžer, se je v teknu dveh let zgodila že tretjič slična nesreča.

Splavarjevo truplo najdeno in pokopano. »Slov. gospodar« je poročal, da je utonil dne 4. maja pri nesreči na Savi v Blanci nad Staro Gradiško 40 letni splavar Matija Remšak iz Šmartna ob Dreti. Remšakovo truplo je našel 16. maja lesni trgovec Franc Jeraj iz stare Gradiške v grmovju ob desnem bregu Save v Stari Gradiški. Remšaka so 18. maja pokopali v Stari Gradiški v spremstvu njegovih domaćinov, splavarjev in tamkajšnjega prebivalstva.

Novi 10 dinarski kovanci in konec starih. Od 31. maja bo začela Narodna banka postopoma spuščati v promet nove 10 dinarske kovance iz niklja. Stari srebrni denar po 10 din-

la določena za 24 mož. Opredeljena je bila s posteljami, omarami za posodo, mizami, stoli, stojalom za puške, napravo za sušenje obleke, umivalno napravo itd. Tehtala je z opremo vred 6800 kg.

Nov izum. Neki Anglež je britskim patent-skim oblastem prijavil izum, ki utegne imeti veliko bodočnost. Gre za cementno mešanico, ki ima lastnost, da se prične v megli, posebno v vlažnem zraku svetiti. Izumitelj meni, da bi bilo mogoče iz te mešanice izdelati ceste in križišča, ki jih ograja megla. Tudi letališča bi lahko uporabljala svetlikajoče se pasove. Njih svetlobnost je baje tako velika, da jih je opaziti še skozi 150 m debelo plast megle. Ta čas novi izum preizkušajo.

Možje so se molče spogledali. Vsi so prebledeli in vzdrhteli.

»Tri talce?« je čez čas vzkliknil Aleksej Andrejev, ki se je prvi zbral.

»Da!« je prikimal Fedor.

Možje so še vedno molčali. Iz njihovih oči je zrlo vprašanje: »Ali bom jaz določen?«

Fedorju je bilo tesno pri srcu, ko je gledal preplašene, blede obraze.

»Tovariši, hitro moramo delati! Puške moramo pomestati na kup. Potem bomo šli na pristavo in bomo izbrali tri može, ki se bodo morali žrtvovati za ostale.«

Možje so ubogali. Za vedno so se moralni ločiti od pušk, ki so jih tako dolgo skrivali v nadi, da bodo z njimi izvojevali svobodo ukrajinskega naroda. Slovo bo težko, a vendar je bolje pustiti puško, kakor izgubiti življenje v neenakih borbi.

Zlezli so iz jarka. Vsak je še enkrat stisnil in pogledal svojo puško, nato jo je z grenkobo v srcu vrgel na kup ...

*

Krilovi so se medtem preselili k Andrejevim. Mati in Peter sta le s težavo prehodila pot od doma do pristave. Nataša je korakala med njima in ju podpirala. Po dolgi, počasni hoji so vendar srečno prispele tja in sedaj so vsi sedeli v veliki sobi. Karina jim je postregla z zajtrkom.

Peter je hotel ostati pokoncu. Visoka vročina ga je varala s tem, da je močnejši. Vedel je, da se možje pripravljajo na bitko. V njem je gorela želja, da bi se jim pridružil in se boril proti rdečim tlačiteljem. Njega ne bi bilo škoda, če bi padel v boju, ker njegovo življenje že itak visi na nitki.

Po njegovem mnenju bi se boj moral že začeti. Kako da še ni padel noben strel? Odgovor je kmalu prišel. Neki vaščan je prinesel sporočilo, da je Fedor šel k rdečim izjavu, da se vas uda. Vest je vse vznemirila, ker so dvomili o tem, da bi rdeči prizanesli Balti. Mati in Nataša sta se tresli za Fedorja. Nista upali, da ga bosta še videli živega. Rdeči ga bodo prijeli in morda takoj ustrelili. Zatekli sta se k zadnjemu sredstvu: molitvi. Goreče sta prosili Boga, naj Fedorja reši iz rok brezbožnežev.

Prošnja je bila uslušana. Čez dobro uro je Fedor stopil v sobo, bled in upadlega obraza. Za njim je prišel tudi oče.

Fedor je šel naravnost k Nataši. Ko je videl njene objokane oči, jo je privil k sebi in ji rekel:

»Nataša, ne jokaj! Saj sem spet pri tebi!«

Njegov glas je drhtel in Nataša je slutila, da bo zvedela za usodne stvari. Žalostno je pogledala Fedorja in vprašala:

»Fedor, kaj se bo zgodilo? Ali nam bodo rdeči prizanesli? Kaj bo s teboj? ...«

estane v veljavu do 31. avgusta 1940. Po tem roku bo zamenjavala ta denar samo še Narodna banka in finančne ustanove.

Važna pojasnila glede klanja živine. Klanje živali ob brezmesnih dneh ni prepovedano, ampak samo prodaja. Ob dneh, ko je prepovedana prodaja treh vrst mesa (govejega, telečjega in svinjskega), ni prepovedana prodaja drugega mesa, kot n. pr. drobnice, perutnine itd., kakor tudi ne prekajenega in suhega svinjskega mesa. Pod pojmom meso pa je razumeti tudi drobovje in vse ostale užitne dele govedine, teletine in svinjine. Glede omejitve klanja telet velja prepoved samo za živali ženskega spola, ni pa omejitev za živali moškega spola. Ne smejo se torej klati juncice, telice, ženski telički. Omejitev glede zaklanih prašičev se nanaša samo na mlade živali, tako zvane odojke. Omejitev se torej ne nanaša na dorasle svinje, glede katerih velja člen 1. uredbe, da se ne sme meso prodajati v torek in petek.

Banovinski sukvencijski ovni in ovce. Kr. banska uprava bo letos v jeseni oddala večje število dobrih plemenskih ovnov in ovc solčavsko-jezerske pasme po znižani ceni. Naročniki prispevajo za ovna 2 din za 1 kg žive teže in polovico nabavne cene za ovco. Prispevek naročnikov se mora povisiti zato, ker je znatno poskočila cena plemenskih živali. Naročila za banovinske ovce zbirajo predvsem ovcerejska selekcija društva, kjer teh ni, vse ostale kmetijske organizacije in občine. Prednost pri naročilih imajo člani selekcijskih društev in ostalih kmetijskih organizacij. Pri naročilu plača vsak naročnik društvu 10 din in položi 50 din kavcijske za vsako naročeno žival. Jeseni bodo dobila banovinske ovce predvsem ona okrajna načelstva, ki jih niso dobila lani. Plemenske ovce bo banovinska uprava nabavila na jesenskih plemenskih sejmih. Ti plemenski sejmi bodo v Črni, Solčavi, na Jezerskem, v Kokri, v Tržiču in na novo v okraju Slovenjgradec ter v Vitanju v konjiškem okraju. Banovinska uprava bo odkupila samo dobre plemenske živali v starosti od 6 mesecov do 2 let z dobro kako-vostjo volne. Živali z resasto volno so nesposobne za pleme. Cena za plemenske živali bo od 5 din naprej za 1 kg žive teže, po kako-vosti. Ovcerejci, hranite dobre plemenske živali za jesenske plemenske sejme!

Svinja, ki je povrgla 11 krat 114 prascev. Posestnica Marija Sekolec na Selah pri Zg. Polškavi ima 7 let staro svinjo, ki je povrgla 11 krat 114 prascev: leta 1934. je povrgla prvič v jeseni 6 prascev, leta 1935. spomladji 9 prascev, jeseni 11, leta 1936. spomladji 10, jeseni 12, leta 1937. spomladji 11, jeseni 14, leta 1938. spomladji 12, leta 1939. spomladji

»Molči, Nataša! Molči!« je on polglasno odvrnil in s pogledom pokazal na mater.

Karina se jima je bližala. Vedeti je hotela, kaj se dogaja. Izpraševala je sina, a ta ji je odgovarjal nedoločno. Potem se je obrnila na moža. Aleksej je sklonil glavo, da žena ne bi opazila bolečine, ki se je zrcalila v njegovih očeh.

V sobo so prihajali možje, ki so še malo prej imeli puške v rokah. Karina se je vprašala, zakaj jih zdaj nimajo. Njeno srce je vse bolj polnila groza. Slutila je, da se za vsem skriva nekaj usodnega.

Možje so napolnili polovico sobe. Peter je zapustil svoj prostor in se pomešal med nje. Tudi njegovo srce je razjedala zla slutnja.

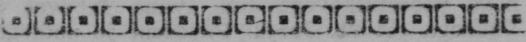
Fedor je pustil Natašo in stopil pred gručo. Njegov pogled je blodil od moža do moža. Vsi so prišli.

»Prvi pogoj smo izpolnili!« je začel Fedor. »Zbrali smo se, da se pogovorimo o drugem pogoju Klavsa Rišina.«

Ob Klavsovem imenu je Karina zaječala in se z drhtečimi rokami oprijela stola. Ali je mogoče, da je njen starejši sin prišel z rdečimi vojaki, ki prinosajo Balti smrt?!

Možje so sklonili glave in pridržali dih. Čutili so da start kroži nad njimi.

Fedor je čez čas nadaljeval:

Vojakom dajmo seboj

poleg drugih reči tudi knjižice

»Moj tovariš«

kjer so stanovski nauki in molitve za vojnike. Cena knjige: rdeča obrazca 16 din, zlata obreza 20 din. — Pozor! Vsakemu naročniku knjige »Moj tovariš« dajemo zastonj še knjigo »ZBIRKA DOMOLJUBNIH PESMI«, kjer so zbrane vse naše slovenske narodne pesmi in koračnice. — Knjige pošljemo tudi na naslove vojakov. — Naročila sprejemata

Tiskarna sv. Cirila, Maribor - Ptuj

12 prascev, jeseni 6 in leta 1940. spomladji 11 prascev. Med vsemi 114 prasci je povrgla 5 mrtvih, enega pa je pohodila. Ostalo je 108 živih prascev. Svinja je brihtna in zdrava bolj kot kakšna mlada ter je dvanajstič breja. Posestnica se zanimala za svinjo in jo hoče držati, dokler bo pač čvrsta in zdrava. Če bo vse po sreči, bo spet prišla v časopis, ko bo imela 150 prascev. Tedaj se bo pa zvedelo, koliko je vredna rodovitna svinja.

Izšla je nova knjiga »Ptujska gora«, ki opisuje znamenitosti cerkve na Ptujski gori in njeno božjo pot. Knjiga se dobija pri župnem uradu na Ptujski gori in po knjigarnah ter stane nevezana 12 din, a vezana 20 din.

Požari

V Ruperčah pri Št. Petru pri Mariboru se je vnela s slamo krita hiša posestnika Franca Krambergerja. Goreti je začelo pri lesenem dimniku, v katerem so se vnele najbrž saje. Ogenj je nastal zvečer, ko so se odpravljali domači k nočnemu počitku. Ogenj je uničil staro hišo do golih sten. Škoda znaša 15.000 din.

Surov napad. Marija Krambergerjeva, 15 letna gospodinjska pomočnica, se je vračala na Telovo proti večeru s kolesom od Št. Lenarta v Slovenskih goricah v Maribor. Pri Sv. Marjeti ob Pešnici jo je napadla skupina petih mariborskih dijakov na kolesih. Kolesarji so sunili dekle s kolesa, da je padla v obcestni jarek, si prebila nosno kost, močno poškodovala levo oko ter levo

»Povedal sem vam, da Klavs zahteva, da izberemo tri talce, ki bodo jutri ob zori ustreljeni. To bomo sedaj storili.«

Umolknil je in pogledal po gruči. Možje so še vedno sklanjali glave.

»Enega talca že imamo,« je nadaljeval mladenič. »To sem jaz!«

»Fedor!« je obupno vzkljiknila Nataša.

Naglo je skočila k njemu in se ga trdno oklenila, takor da ga ne bi hotela izpustiti.

Fedor jo je privil k sebi. Mirno je rekел:

»Da, Nataša, jaz sem prvi talec. Jaz sem voditelj, moram torej tudi tu biti prvi. Sicer pa sem Klavsu že povedal, da bom jaz prvi talec.«

»In on je pristal na to?« je z drhtečim glasom vprašala mati.

»Da. In jaz sem srečen, da me je sprejel za talca, ker bom s svojo smrtjo rešil življenje enega človeka. Še dva bo treba določiti.«

V sobi je zavladala grobna tišina. Presekal jo je odločni glas Alekseja Andrejeva.

»Samo enega talca bo treba določiti z žrebanjem. Jaz bom namreč drugi talec!«

Karina je obupno kriknila.

polovico obrazca. Radi poškodb je obležala Krambergerjeva nezavestna. Napadalci so pobegnili pred orožniki, vendar so jih kljub temu ovadili z imeni.

Okraden za precejšnjo vsoto. V Frajhamu nad Framom je odnesel neznanec Florijanu Ačku, ki ima posestvo blizu Sv. Areha, 8000 din gotovine in hranilno knjižico, ki se glasi na 20.000 din. Tat je star po ljudskem opisu 18–20 let, ima modro sukno, sive hlače ter rjavo čepico.

Dva ranih s strelo iz puške. V Ciglencah v Dupleku pod Mariborom sta priletela dva kamna pozno v noči v vežna vrata hiše, v kateri sta spala delavec Franc Rojko in Pavel Dvoršak. Ko sta stopila iz hiše, da bi videla, kdo kali nočni mir, sta opazila 20 korakov proč 19 letnega Štefana Juga v družbi neznanega moškega. Jug je dvignil puško in oddal iz nje proti delavcem strelo. Oba sta bila obstreljena, a sta imela še toliko moči, da sta utekla v hišo in zapria za seboj vrata. Nato je odjeknil še en strelo in šibre so zadele vrata. Nevarno obstreljena so prepeljali v mariborsko bolnišnico. Juga so orožniki zaprli, dasi taji dejanje.

Krvav obračun. V Novi vasi pri Ptaju je bil napaden od neznanca 29 letnega poljedelskega pomožnega delavca Ivana Sotlerja, kateri je dobil z motiko tako hud udarec po glavi, da se je zgrudil nezavesten in so ga morali oddati v ptujsko bolnišnico.

Hudo poškodovan od neznanega napadalca. Neki moški je v prepiru zabodel 18 letnega delavca Alojza Bobika z Zg. Pristave pri Slov. Konjicah v levo pleče in mu je še zlomil levo roko. Poškodovan se zdravi v celjski bolnišnici.

Premeten slepar se je lotil celo bolnikov. Lani 23. maja se je natepel v hirainico v Vojsniku pri Celju 34 letni Viljem Dular. Pretkani slepar se je lotil z golufijo celo sobolnikov in izvabil od njih 2240 din. Žrtve je premotil s pripovedovanjem, da bo dobil izplačanih 65.000 din od preuzitka in potem bo že poravnal vse dolgove. Dušarjevi zgovornosti je nasedel celo strežnik. Ko je že prisleparil precej denarja, se je izmazal iz hirainice s prošnjo za dopust, katerega je tudi dobil. Iz Vojsnika jo je ubral v Ljubljano. Tam je izvabil od nekega delavca v Delavskem domu 200 din. Po vseh teh sleparijah je Dular neznano kam izginil.

Vlom v novo ustanovljeno trgovino. V Skofiji vasi pri Celju je ustanovila pred par meseci trgovino Kati Premšak. Nočni vlomljci so zlomili z močnimi drogovci s pločevino in železjem okovana vrata in so odnesli manufakturnega in spetarijskega blaga za 20.000 din.

Nečloveški sin. V vinjenosti je zabodel 23 letni Alojzij Fustoslemšek v Rečici pri Šmartnem ob Paki svojo lastno 65 letno mater v trebuh. Zabodenega mater so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Izredno drzen vlom. Izredno drzen vlom je bil izvršen sredi poldneva v Ljubljani. Kmalu po 12. uri opoldne je hotel zapustiti zlatar in urar g. Ludovik Černe v Wolfovi ulici svojo trgovino. Ko je že zaklepal za opoldanski odmor, se mu je približal neznanec in ga prosil, naj še njemu postreže, ker se mu mudi. Černe se je podal nazaj v trgovino, kjer mu je zagrozil tujec z revolverjem in zahteval, da dvigne roke in mu iz-

ženske sprevodnice cestne železnice. Na Dunaju je na poedinih progah cestne železnice zaposlenih v viogi sprevodnic že nad 300 žensk, okoli 200 pa se jih za to službo vadi, 50 izmed sprevodnic je že med svetovno vojno opravljalo to službo. Večina nastavljenk je bila prej zaposlena v gospodinjstvu. Poiskale so si dela in kruha, ko so njih možje odšli k vojakom.

Telefonski zvonci iz stekla. V Nemčiji, kjer skušajo sirovine, ki jih potrebujete za vojaške namene in ki jih nimajo preveč, nadomestiti z drugimi sirovinami, je poštna uprava odredila, naj se telefonski zvonci izdelujejo v bodoče iz stekla. Prvi aparati s takšnimi zvonci bodo že kmalu v praktični rabi.

(Dalej sledi)

roči ključe od blagajne. Tolovaj je zvezal Černeta in ga odvedel v sobo pri prodajalni. Nato se je začel zalagati iz blagajne z dragocenostmi, katerih je onesel za 200.000 din ter izginal.

Hitro izsleden. Zgoraj poročamo, kako je bila oplenjena od neznanega moškega sredi poldneva Černetova zlatarska trgovina v Ljubljani v Wolfovi ulici. Že 24. maja zjutraj je prijela policija tolovaj in je dobil Černe vrnjen odvzeti mu zlati zaklad. Drzen rop je izvršil 43 letni Franc Kavčič iz občine Cezanjeveci pri Ljutomeru. Prvotno je bil trgovski pomočnik, izučil pa se je tudi za kuhanja. Bil je že štirikrat kaznovan radi vlonih tatvin. Černetovo trgovino je oplenil, ker je bil brezposelen in se je hotel dokopati do denarja.

Prijet pobegli kaznjene. Orožnika sta nalela na Prezrenjah pri Podnartu na Gorenjskem na neznanega moškega z velikim nahrbitnikom ter citrami pod pažduho. Kakor hitro je opazil tuječorožnika, jo je ubral v gozd. V hosti je iz strahu pred orožnikoma skočil s 15 m visoke skale in tekel po strmem pobočju proti Podnartu, kjer so ga zagrabil delavci, ki so gradili vilo. Po aretaciji so dognali, da je padel v roke pravice vlonilec Vladislav Mežek, ki je letos dne

19. aprila pobegnil iz mariborske kaznilnice, v kateri bi bil moral sedeti še dve leti. V nahrbitniku je imel nekaj oblek, perila ter dva para čevljev. Našli so pri njem 800 din gotovine, nekaj prstanov in dve verižici. Prijeti je izvršil par ur pred aretacijo dve tatvini, pri katerih se je založil z obleko in denarjem.

Kratke tedenske novice

25 letnico vstopa Italije v svetovno vojno ob strani Francije in Anglie so slavili Italijani dne 24. maja.

Mednarodni poljedelski kongres v Rimu je bil slovensko otvorjen zadnje dni. Otvoritvi je prisotoval tudi italijanski kralj s članimi vlade. Kongresa se udeležujejo zastopniki devetih držav.

Na poziv angleškega kralja Jurija VI. je bila zadnja nedelja dan molitev za vse angleško svetovno vladarstvo.

V prostovoljni obrambni zbor za zaščito proti sovražnim padalcem in peti koloni se je prijavilo del Potočnik na dva mirno proti domu se vračajoča domaćina. Potočnik je bil pijan in je izviral na ves glas na korajžo. Maks Prajner je opomil okajenega razgrajača, naj bo miren, nakar šala Focha na smrtni postelji, ki se glasijo: »Če mu je zasadil Potočnik nož v vrat. Ker je prebo Francija v nevarnosti, pokličite Weyganda.« Weygand je že prevzel vrhovno poveljstvo nad izkravavel. Napadenemu je priskočil na pomoč njegov priatelj Mihail Stanjko, katerega je surovina tudi smrtno zabodel. Dvojni ubijalec je bil obsojen na 15 let ječe.

V francoski vojski je bilo 25. maja razrešenih dolžnosti 15 generalov, armijskih in divizijskih poveljnikov.

Zlato Belgije, Švice in Holandske pelje prekomornik »Washington« v Združene ameriške države.

Zupan od Nemcev zasedene belgijske prestolnice Bruselj je na svojem mestu pod pogojem, da bo lahko opravil mesto po belgijskih zakonih.

Med ofenzivo porabi Nemčija za svoje motorizirane oddelke in letala dnevno 12,000.000 litrov bencina.

Popolnoma izmišljene so vse vesti v tujini, da imata Italija in Nemčija kakve namere na škodo balkanskih držav. Italija ima največ razloga, da živi z balkanskimi državami v miru, ker ima z njimi povoljne trgovske sporazume. Vsa ustranjanja balkanskih držav so pretirana, ker predstavljajo vse pretnje le cilj tuje propagande.

Belgijski ministrski predsednik Pierlot in zunanj minister Spaak sta prispevali s članimi vlade 27. maja v London.

Francoski ministrski predsednik Reynaud se je pripeljal zadnjo nedeljo z letalom v London, kjer je imel sestanek z angleškim šefom vlade Churchillom in s članimi angleškega vojnega odbora. Nekaj ur za tem se je vrnil z letalom v Pariz.

Sovjetska vojska šteje 12,600.000 kadrovcev in rezervistov. Ako pa vpoklici Rusija vse vojaške obveznike od 19. do 40. leta, poveča stanje vojske na 21 milijonov mož.

Ako sprejme ameriški kongres (parlament) Rooseveltov predlog, bodo imele Zedinjene države v letu dni 50.000 letal in 500 pomorskih vojnih enot. Redna vojska bo štela v kadru 280.000 mož, narodna garda pa 300.000 mož.

Sovjetsko-jugoslovanska trgovinska pogodba je odobrena, objavljena je v »Službenih novinah« 25. maja in velja za tri leta.

30 oseb je izvršilo ponesrečen napad proti koncu minulega tedna na Trockega, bivšega voditelja sovjetske politike, ki živi v prognanstvu v Mehiki.

Zborovanje slov. vinogradnikov v Lendavi

V Lendavi, ob vznožju prelepih lendavskih goric, so vinogradniki, člani Vinarskega društva za Slovenijo, imeli krasno uspelo zborovanje. Že v soboto popoldne so se od vseh strani pripeljali številni vinogradniki, ki so prisostvovali tej lepi prireditvi. Na predvečer vinarskega kongresa se je najprej vršil letni občni zbor društva. Predsednik g. Šerbinek je zborovalce najprej pozdravil ter v svojem poročilu omenil, da je Vinarsko društvo v minulem letu imelo polne roke dela ter si je prizadevalo ustrezti težnjam našega vinogradnika. Društvo se je zlasti mnogo ukvarjalo z viničarskim redom in drugimi važnimi vprašanji.

Podrobnejše poročilo je podal tajnik društva g. Novak, kmetijski referent iz Maribora. Kakor je iz tajniškega poročila bilo razvidno, si je Vinarsko društvo v minulem letu mnogo prizadevalo, da so se nekatere trdote viničarskega reda omilile v korist vinogradnikom in viničarjem. Vinarsko društvo je sodelovalo pri sestavi osnutka zakona o sadjarstvu in vinogradništvu, ki bi naj bil okvirni, ter pri uredbi o omejitvi zasajanja vinogradov. Za maksimirano trošarino na vino se je društvo dolgo časa potegovalo in nazadnje doseglo svoj cilj. Načelno je Vinarsko društvo še vedno za to, da se trošarina na vino sploh ukine, oziroma, da se vsaj dodejajo način pobiranja trošarine ukine in naj se uvede pavšalno pobiranje trošarine. Poleg tega je Vinarsko društvo obravnavalo še

razna druga vprašanja in težkoče, ki danes tarejo slovenskega vinogradnika.

Na občnem zboru je bila sprejeta tudi spremljiva pravila, s čemer bo omogočeno vinarskim in kletarskim zadrugam s svojimi člani pristopiti k Vinarskemu društvu in bodo imeli iste pravice in dolžnosti kot člani podružnic Vinarskega društva. S tem si bo Vinarsko društvo mnogo opomoglo in se bo število članov društva verjetno podvojilo. Velike koristi pa bodo imeli tudi člani vinarskih zadrug. Na občnem zboru je bilo tudi predlagano, da bi se list »Naše gorce«, ki prima prekoristne nasvete našim vinogradnikom in stane letno samo 20 din, čim bolj razširil. Na vinarskem kongresu, ki je sledil občnemu zboru, je bila ob navzočnosti uglednih zastopnikov oblasti, vinarskih strokovnjakov in številnega občinstva sprejeta resolucija, v kateri so med drugimi izražene razne želje in zahteve. Slovenski vinogradniki zlasti zahtevajo, naj bo prodaja vina po pridelovalcu na ravnost konzumentom trošarine prosta. Prav tako naj bo trošarine prosto vino pri zamenjavi vina z drugimi kmetijskimi pridelki. Z vsemi možnimi javnimi sredstvi naj se podpre in pospeši ustanavljanje kletarskih zadrug povsod, kjer je potreba in so dani za to pogoji. Pri zdavi zadružnih kleti se naj ne stavijo prevelike ovire, ki delovanje mnogokrat onemogočajo.

Promet z raznimi umetnimi pijačami se naj prepove ali vsaj visoko obdavči. Formal-

Pesek zdravi rane. Morskemu pesku so namenili novo nalogo. Kakor poročajo iz neke berlinske kirurške klinike, je pripraven za zdravljenje okuženih ran. Gre za drobni morski pesek, ki je suh kakor v naravi in ga spravljajo v lesene zabele razne velikosti. Ti zaboje so napravljeni tako, da morejo v njih počivati ranjeni udaji, ki jih pesek obdaja od vseh strani. Pesek vrskava izločine rane. Ta vrskalna sila peska je tako velika, da jemlje tok izločin vsa peščena zrna iz rane s seboj.

Govoreče knjige. Dansko društvo za slepce je začelo po večletnih pripravah izdelovati gramofonske plošče s posnetki danskih književnih del. Plošče bodo dostopne vsem slepcem, v

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

»Kaaaj?« je zasopel Končnik. Oči so se mu strašno zasvetile, v obraz je postal čisto bled, nosnice so se mu tresle.

Že je vstal. Potisnil je stol od sebe in vele za molklo:

»Bomo že videli. Zdaj grem domov. — Plačam.«

Nekateri fantje, ki se jim je zdelo norcev preveč, so ga skušali pomiriti.

»Končnik, bodite pametni! — Ne prenaglite se! — Saj razumete norce! — Saj smo se le šalili. — Ne besede ni res na vsem.«

Toda Končnik se ni dal pregovoriti, odhitel je, sedel na voz in odvihral proti Šentanelu. Ko je prišel do doma, je poživščil hlapcu, mu vrgel vajeti in oddirjal v hišo.

Tilka, ki je takoj opazila mrke gube na njegovem čelu, se je prestrašila, vendar ga je prijazno pozdravila.

Mož ji ni odzdravil, premeril je nekajkrat sobo gor in dol, potem je obstal pred njo in se zadrl:

»Kaj se je zgodilo, medtem ko sem bil zdoma?«

»Kaj bi se naj bilo zgodilo?« je vprašala in prebledela.

»Ti ne sprašuj, ampak odgovarjaj! Ti kača, ti nezvesta žena! Priznaj mi, kar si se spozabila!«

Zdaj pa je bila žena užaljena. Vzrvnala je glavo in odvrnila ostro:

»Vsega si pa tudi ne dam reči, da veš! Jaz nisem nič hudega storila in se nisem nikoli spozabila.«

»Fajmoštra si v hišo povabila!«

»Da, ker je otrok hudo zbolel. Hvala Bogu, zdaj je bolje!«

»In si dala otroka župniku krstiti?«

»Da, ker imam kot mati pravico skrbeti, da mi otrok ne umre brez krsta.«

»Kako pravico si svojiš? otrok je že bil krščen.«

»Da, brezverec ga je krstil in brezverec je slabši od pogana.«

»Kaj? Meni praviš, da sem brezverec?«

»Kdor nikdar v cerkev ne gre in nedelj ne posvečuje, ta ni več kristjan.«

»To ti je fajmošter dotobal, kajne?«

»Fajmošter niso ne besede rekli zoper tebe. Fajmošter so dober gospod.«

»Moj sovražnik je. On me je iz občine izrinil. Ti pa držiš vedno z mojimi sovražniki.«

»S tvojimi prijatelji je težko držati, ker nikjer na svetu prijateljev že nimaš več.«

nosti pri odobritvi prošenj za brezobrestna posojila pri obnovi vinogradov se naj poenostavijo in rešitev pospešijo. Za pobijanje cen modri galici naj se izvedejo svoječasno spremeti sklepi o osnovanju zadružne tvornice za

galico. Divji zajec je preteklo zimo napravil v vinogradih zelo veliko škodo. Vinogradniki se priključujejo akciji sadjarjev ter zahtevajo, da se zajca s spremembou lovskega zakona proglaši za nezaščiteno divjačino.

Po svetu

Izredna pooblastila angleške vlade. Dne 22. maja sta sprejela parlament in lordska zbornica novi zakon, ki pooblašča vlado, da izvaja popolno nadzorstvo nad osebami in vsem imetjem v Angliji. Novi zakon razširja polnomočja vladi, ki jih je ta že lani prejela z izrednimi polnomočji. Novi zakon določa, da morajo biti vladi neposredno na razpolago vsi viri, če je to potrebno za narodno obrambo. Vse osebe, njihovo delo in imetje so odslej na razpolago kralju, če je to potrebno za zagotiranje narodne varnosti, javnega reda, uspešnega nadaljevanja vojne ali dobav, oziroma dela v korist skupnosti. To polnomočje kralju in vladi velja dve leti in obsega tudi Severno Irsko.

Proti izdajalcem v Angliji in Franciji. Ta-koj za zakonom o izrednih pooblastilih vladi, o katerem poročamo zgoraj, je bil sprejet na Angleškem zakon o smrtni kazni za špijo-

nažo in zakon o smrtni kazni za izdajo. Koj po sprejetju teh zakonov je odredilo notranje ministrstvo aretacijo fašističnih voditev Mosleya in Thompsona in še osem drugih odličnikov, na katerih stanovanjih ter na sedežu stranke so našli zelo obremenilno građivo. Izvedeno je bilo tudi strogo nadzorstvo nad begunci iz Belgije in Holandije, od katerih so jih že več zaprli. Med begunce so se namreč pomešali neki tuji agenti, ki so na ta način prišli v Anglijo. — Na Francoskem je bila aretirana cela vrsta komunistov, ki so delovali proti državi v korist sovražniku. Ugotovljeno je, da je šla komunistična zaleda sovražniku na roko celo neposredno na bojiščih.

Francija moli. Sveti oče neprestano opominja katoličane širom sveta, da molijo, naj bi bili dnevi težke preizkušnje človeštva zaradi sedanje vojne kmalu končani ter da bi zopet zasijala človeštvu zaželjena doba miru. V me-

Vojnih dogodkov ne morete zasledovati brez zemljevida!

Izšla je zopet karta Evrope za 6 din. — Naročite jo v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila Maribor—Ptuj!

secu maju so se take molitve po želji papeža Pija XII. povsod vršile po katoliškem svetu. Sveti oče upa v učinkovitost teh molitev. Pri sprejemu 4000 romarjev v Vatikanu je izrazil ne samo nado, marveč tudi trdno prepričanje, da sile zlega ne bodo zmagale na svetu. V mesecu maju je tudi bilo veliko italijansko romanje v Padovi, kjer je na grobu sv. Antona molilo preko 300.000 ljudi za mir. Tudi v Franciji se v sedanjih dneh težke preizkušnje za ves narod mnogo, mnogo moli. V Parizu je bila v to svrhu slovesna služba božja, katere se je udeležila ne samo vlada po svojih zastopnikih, marveč tudi predsednik republike Lebrun s soprogo. Usodne izkušnje, ki so jih Franci zadnje dni doživeli od brezbožniško usmerjenih sinov lastnega naroda, so jih prepričali, česa je sposoben brezbožniški materializem in marksizem. Oči Francije se obračajo navzgor, od koder pričakuje pomoč.

Zelo važno vprašanje je, kako skrítiti topove pred sovražnimi letalci. Slika nam kaže maskirani top

V vojni se uporablja orožje vseh vrst. Slika nam predstavlja nemški metalec granat na bojišču

Dvojčici Betka in Doroteja Adair v Kansas v Ameriki sta si tako zelo podobni, da ju profesorji ne ločijo

Na poti v šolo! Slika ne bi bila nič posebnega, če ne bi bil ta šolarček — japonski prestolonaslednik

»Tako, tako! Torej si ti tudi sovražna proti meni?«
»Jaz sem proti tebi takšna, kakršen si ti proti meni.«

Pol minute sta obo molčala. Potem se je zopet osorno obregnil:

»Ali si botre tudi povabila?«

»Ne. Saj jih ti k svojemu krstitju tudi nisi,« mu je usekala nazaj.

»Kdo ti je pomagal?«

»Nihče. — Blaž je držal otroka.«

Komaj ji je beseda ušla, se je že kesala; pa nazaj vzeti je ni več mogla.

»Tako, tako,« je zaškripal, »tega zariplega mrčnika, ki zmeraj zoper me kaj prede, si vzela za botra!«

Stopil je k vratom, jih odpril in se zadrl:

»Blaž! — Blaž! — Blaž!«

Ni trajalo dolgo in Blaž je pricoklal po stopnicah.

»No, kaj pa je?« je vprašal na vrhu.

»Le noter stopi; boš čul, kaj je,« je zarenčal Končnik.

Ko je Blaž stopil v sobo in je vrata za seboj zaprl, je Končnik zarohnel nad njim:

»Mrcina stara, ti si si upal in si mojega otroka ...«

»Jaz sem ga prosila,« mu je Tilka segla v besedo, »drugače tega ne bi bil storil.«

»Molči ti zdaj! S teboj bom potem govoril, zdaj imam s tem besedo... Lump, ali meniš, da si bo Končnik berača vzel za botra?«

»Hoho,« je vzrojil tudi Blaž. »Tebe še nikoli nisem za kaj prosil. Sem bil prej pri hiši kakor ti in sem si s poštenim delom malo nekaj prihranil, medtem ko so se drugi kar na polno usedli. Sicer pa nisem s to hišo oženjen in lahko ...«

»Ne lahko, ampak moraš iz hiše,« mu je gospodar presekal besedo. »Nagnal te bom. Še danes pobaši svoje cape in se mi poberi! Plačam ti za pol leta naprej, da me ne boš mogel zaradi tega osirati.«

»Tisti denar ti pustim, ker sem ti jaz prvi odpovedal.«

»Meni hlapec ne bo nič puščal in dajal. In to ti za slovo še rečem: če je fajmošter twoje ime v krstne bukve zapisal, ga bo moral izbrisati.«

»Ha, ali misliš, da bi se jaz kaj ponašal, če bi bil s Končnikom v botrinji? Nak, še sram bi me bilo.«

»Sram?« je zavrelo v Končniku. »Zakaj? Povej!«

»Da, po resnici ti bom povedal, da boš vsaj vedel. Tvoj stari oče so bili poštenjak, tvoj oče so imeli veljavno, tebe pa nihče nima v časti.«

»Še eno mi zini zoper čast pa boš nekaj doživel!«

prvi vrsti pa tistim, ki so oslepeli v starosti, ko se je težko naučiti slepčeve pisave in branja knjig v takšnem tisku. »Govoreče knjige« bodo tem slepcem gotovo olajšale enoličnost dni. Izračunalni so, da je mogoče roman 200 strani spraviti na deset plošč. Z državno podporo bodo skušali izdati vsaj mesec tri nove »knjige« po deset plošč.

Nove varnostne naprave na železniških prehodih. V Mehiki so se dogajale številne nesreče na železniških prehodih na ta način, da so črede živine ali tudi poedine trmaste živali prepozno zapuščale tire. Zavoljo tega so uvedli nove varnostne naprave, ki so se dobro obnesle. Na vseh prehodih, kjer se lahko zgodijo takšne nesreče, so

Katoličani — enakopravni na Japonskem

Katoliška vera se je začela v 16. stol. prav lepo razvijati na Japonskem. Njen ustanovitelj je sv. Francišek Ksaver, ki se je l. 1549. izkrcal na japonskem ozemlju. Število katoličanov je nagloma rastlo. Redovni tovariši sv. Frančiška (jezuiti) so z uspehom širili Kristusov evangelij. Od leta 1587. je začela protiakcija poganov, ki se je kmalu razdivala v najbolj krvavo preganjanje, ki je leta 1637. prenehalo, ker je krščanstvo bilo skoraj popolnoma iztrebljeno. Sredi preteklega stoletja so zopet prišli prvi misijonarji na Japonsko, ki so na svoje začudenje našli mnogo tajnih kristjanov. Misijonsko delo je dobito večji razmah, ko je bila leta 1889. ustanovljena verska svoboda. S tem pa še ni doseglo krščanstvo v javnem življenju enakopravnosti z drugimi verami, osobito ne z vladajočima verama: z budizmom, ki je indijskega izvora, in z domaćim poganskim šintoizmom (šinto = pot bogov, češčenje narave). Nedavno pa je japonski parlament sprejel zakon, ki je po njem postalo krščanstvo enakovredno budizmu in šintoizmu. Krščanstvo sedaj uživa zaščito zakona. Če kdo kristjana želi v njegovih verskih čustvih, se sme obrniti za pomoč na sodišče. Krščanska društva

so dobila pravico javnega delovanja. Cerkve in cerkvena posestva so prosta davkov. Da je prišlo do enakopravnosti krščanstva na Japonskem, je glavni razlog v delovanju katoličanov. Organizacija in udejstvovanje katoliške dobrodelnosti uživa občudovanje japonskega ljudstva. Katoliškim misijonarjem se najbolj šteje v dobro, ker so prinesli na Japonsko prave kulturne dobrine. V Tokiu, glavnem mestu Japonske, deluje katoliško vseučilišče, ki ga po večini obiskujejo sinovi in hčerke budističnih in šintoističnih družin. Otroci teh družin tudi dajejo glavno število

Žepne svetilke

izdeluje domača tvornica
RUDOLF PASPA
Zagreb, Roturaška 69

učencev katoliških misijonskih šol. Šole, ki jih vodijo katoliške misionske sestre, veljajo na Japonskem kot najboljši vzgojni zavodi za žensko mladino.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

88 letna mamica umrla. Pri svojem sinu Jožefu v Mariboru je preminula v visoki starosti 88 let gospa Terezija Vračko, vdoma po nadučitelju Ivanu Vračku. Rajna je bila rodom od Sv. Lovrenca na Pohorju. V srečnem zakonu je rodila več otrok, od katerih so preživel blago mamico samo štirje: Jožef, ki je hišni posestnik v Mariboru, drugi je profesor v Celju, tretji trgovec v Celju, hčerka pa je poročena v Ptaju. Iz te družine je bil tudi znani

obmejni borec rajni šentiljski župnik g. Evald Blagopokojna je bila vzor prave krščanske slovenske matere, ki je žrtvovala vse za najboljšo vzgojo svojih otrok. Zadnja leta svojega življenja je posvetila molitvi. Najboljši materi ostani ohranjen časten in hvaležen spomin!

Turičnikova mama na zadnji poti. Iz Šmartna pri Slovenjgradcu smo prejeli: Dne 19. maja smo ob obilnem številu ljudstva spremili Turičnikovo mamo na njivo božjo k Sv. Martinu, Ko-

Na sliki vidimo ženo, hčerko in vnukne najslavnnejšega ameriškega iznajditelja rajnega Tom. Edisona

Orjaški kip, ki predstavlja delo, bo krasil vhod letosne poletne razstave v Njujorku

Nemške čete na potu na Norveško. Z orjaškim žerjavom nakladajo na Vojaštvo, katero je bilo ukrcano, ladjo ogromnega slona za nek živalski vrt v Evropi

postavili telefonske ape-rate, ki so zvezani z najbližjima čuvajnicama na obeh straneh. Preden stopi gonjač s svojo čredo na progo, mora na obe strani najprej telefonično povprašati, ali je proga prosta in da li ni pričakovati v bližnjem času vlaka. Čuvaji tako zvedo, da prehod ni prost in v najslabšem primeru vlak lahko ustavijo, če prej ne dobe telefonskega obvestila, da na progi ni več črede.

Najvišja visoka šola. V Newyorku so otvorili visoko šolo, ki svoje imé tudi dobesedno zasluži. Imenovali bi jo lahko sploh najvišjo visoko šolo. Ta visoka šola zavzema namreč zgornjih 12 nadstropij popolnoma novega, 75-nadstropnega nebottičnika. Šest dvigal je na-

»Takega človeka, ki se je s cerkvijo in duhovščino sprel, ki je s svojo ženo tak in ki svojih otrok ne da krstiti, takega nihče ne spoštuje in prav je, da ga ne.«

»Ti mrha!« je zbesnel Končnik. Ni vedel, kaj počne, z roko je nameril na hlapca.

Tedajci je skočila Tilka med nju in je hotela moža za roko prijeti. Ali roka je že mahnila in, namesto da bi zadela hlapca, je z vso silo plesknila ženi po licu. Tilka je kriknila in se sesedla na stol, z rokami si je zakrila obraz in je bridko zajokala.

Končnika je spreletel po vsem telesu mraz. Bled je bil ko smrt, od groze je bil trd in ni mogel ne besede spregovoriti. Šele ko je hlapac odbrundal iz sobe, se je zopet zganil. »Poberi se!« se je zadrl za starim in zapolutnil vrata za njim. Potem se je usedel na klop in je zastrmel predse kakor brez misli. Tišino v sobi je pretresalo ihtenje ženino. Po dolgem molku je stopil k ženi in bruhi nil zamolko iz sebe:

»Po nesreči se je zgodilo — ne morem za to — nisem hotel tebe.«

Ni mu verjela in je še močneje zajokala. — Nekaj pa se je vendar zganilo v njej. Saj je vedela, da svoje nagle jeze ni znal krotiti in da je v jezi večkrat kaj storil, kar je pozneje bridko obžaloval. Žena bi mu ne bila toliko zamerila, ko bi jo bil zdaj lepo za odpuščanje prosil. Za tako besedo pa je bil preveč ponosen. Tako

se je žena, ki je bila po svoje tudi ponosna, vdajala svoji srčni bolečini, ki se ji je zdela vse huja in huja. Čez nekaj časa je vstala, roko je držala na oteklo lice in šla v sosedno otroško sobo, ne da bi moža pogledala. Mož je z nagubanim čelom strmel na dvorišče in je nekaj časa preudarjal. Potem je vzel klobuk, odropsotal po stopnicah dol in dal spodaj natakarici denar za Blaža. Šel je na dvorišče, požvižgal konjarju, dal spočitega konja zapreči in se je odpeljal po dolini dol, čeprav se je že mračilo.

Ponoči je Končnikovega najmlajšega otroka, ki mu je bilo šele sedem tednov, zopet prijela božjast. Nekajkrat je otročička hudo streslo, potem je revček obležal tih in bled; bil je mrtev, smrt ga je rešila trpljenja. Tilka se je bridko jokala, toda ne toliko zaradi otrokove smrti, ampak bolj zaradi tega, ker se ji je revček smilil, ko je moral v svojem kratkem življenju toliko prepreti.

Zdaj je bilo treba vse za pogreb pripraviti; toda očeta ni bilo doma in nihče ni vedel, kam se je odpeljal. Tilka je poslala na vse strani pošto, toda od povsod je prišel glas, da Končnika ni tam. Ko so tri dni zamančakali, ni bilo drugega, pobiča so morali brez očeta pokopati.

Dva dni po pogrebu se je Končnik vrnil. Bil je bled in truden; v Brezju so mu bili povedali, da mu je sinček umrl.

maj 52 let staro jo je Bog nenadoma poklical k sebi. Sicer je že dalje časa bolehal, a da nas bo tako naglo zapustila, to nihče ni slutil. Bila je nadvse skrbna gospodinja in ravno maja je minulo 16 let, odkar je začela ob strani svojega moža gospodariti na obširnem Turičnikovem veloposestvu. Vedno je bila skromna in naj bi bila vzor vsem kmetskim gospodinjam sedanjega časa, ko skromnost na kmetih tako pogrešamo. Zapustila je štiri nedorasle hčerkice, katerih vzgoja bo sedaj na moževih ramah. Ti pa, draga mama, ker Te je Bog ravno Marijin mesec vzel k sebi, prosi pri Bogu za svoje hčerkice, da bodo Tvoj zgled posnemale in se vzgojile v prave katoliške, zavedne slovenske mladenke! Bog vsemogočni pa bodi tolažnik vsem žalujočim! — Na sedmini se je nabralo za mariborsko dijaško semenišče 200 din. Vsem Bog povrni!

Vzoren fant umrl pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah. Pokopali so 24. maja v Banjaluki vojakarnovinca Rosina Maka. Bil je naš najzveznejši fant. Vse naše verske in prosvetne organizacije so imele v njem svojega najboljšega in najzvtrajnejšega delavca. Kadar smo bili malodušni, nam je on s svojim vedrim nastopom vili novih moči. Pri vsaki gledališki predstavi je bil on gonilna moč. Težko bomo našli nadomestilo za Tvojo vsestransko delo, dragi Maks! Že v naprej smo se veselili, ko se spet snidemo in nam boš s pridobljenimi izkušnjami, ki jih boš prinesel od vojakov, kazal sveto pot — sedaj pa niti na Tvoj pogreb nismo mogli. Daleč v bratski zemljici počiva Tvoje mlado neutrudno telo, a Tvoj duh bo bival med nami in nam dajal vedno novih moči v delu za vero in narod, za hišo in dom. Ljubi Bog pa naj tolaži Tvojo hudo preizkušeno mater!

Prihovški steber končal svoje življenje. Iz Prihove poročajo: Vsi smo po dolgi in mučni bolezni pričakovali, pa vendar je za nas še prezgodaj končal svoje življenje v prvi polovici maja prihovški steber Anton Pučnik, p. d. Štrauk iz Dobrove v 78. letu starosti. Bil je 30 let — tudi med svetovno vojno — župan nekdanje občine Grušovje, ki je sedaj zedinjena s prihovško občino. Enako dolgo je bil cerkveni ključar. Tudi je bil načelnik tukajšnje Hranilnice in posojilnice od njenega početka 1908 do 1930, ko je to breme izročil mlajšim možem. Bil je mož globokoveren in skozi in skozi pošten. Dokler je mogel v cerkev priti, ni manjkal nikdar prvi petek in prvo nedeljo pri angelski mizi. V bolezni pa je bil redno vsak petek obhajan na domu. Kot župan je imel skrb za občino in je vedno dejal: »Mi moramo gledati, da ne bo imela stroškov občina. Za cerkev in cerkvene vinograde je vestevo skrbel in bil desna roka g. župniku. Svojih 11 otrok, ki so še vse živi, je dobro in skrbno vzgojil in vsem preskrbel ugodne življenske pojede.

Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa odstranjuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaprtje spodnjih organov na poraba »Franz-Josefove« vode izbornno urejedobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da reduje funkcijo črev.

Rég po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485, 25. V. 35.

Ko je vprašal, kako je vse prišlo, mu je Tilka kratko povedala. Nič mu ni očitala, pa tudi prijazne besede ni rekla. Ko bi ga bila danes kregala, bi mu ne bilo tako zateletelo, kakor ga je bolelo ženino hladno, tuje vedenje. Misil je, da bo dala beseda besedo in da bo lahko povedal, kje je tako dolgo bil, in se opravičil; tako pa se je spet zakrknil v svoji topi trmi. Ko se je stemnilo, je šel gor na pokopališče in je položil na sinčkov grob šop rož.

Naslednje dni se med Jurijem in Tilko ni prav nič zjasnilo, prej bi rekel, da sta se še bolj zakrknila vsak v svoje misli. Ves Šentanel je imel Končnika na jeziku. Vsi so vedeli povedati, da je ženo pretepel, ker je dala otroka župniku krstiti, in da je Blaža, ko je ta hotel Tilko braniti, po pasje nagnal in da mu niti plačal ni, kar mu je bil dolžen. Celo to so pravili, da je bil Končnik tisto noč doma, ko mu je otrok umrl, da pa se je takoj potem odpeljal in se ni hotel oglasiti, da bi se pogrebu izognil in bi mu z župnikom ne bilo treba priti skup. Tilka se je vsem smilila, Juriju pa so po vsej fari obrali vse grehe, kar jih je imel in še več. Kjer koli je kogal srečal, vsak ga je pogledal zaničljivo in se je obregnal obenj. Pač je skušal to ponizanje prekositi s svojim prevzetnim prezirom, češ: mar mi je, kaj si vi mislite in govorite! — toda v srcu ga je bolelo in tem bolj ga je peklo, ker si je vtepel v glavo, da je spravila Tilka

ložaje. Bil je povsod mož na svojem mestu. Bog mu obilno poplačaj njegova dobra dela! Veličasten pogreb, ki ga Prihova še ni videla enakega, je pričal, kako je bil rajni priljubljen.

Posestnik žrtev vestnosti v službi za domovino. Iz Makol poročajo: Dne 13. maja se je smrtno ponesrečil Babšek Ivan, posestnik v Mostečnem, in sicer ob priliki orožne vaje. Za binkošči je dobil kratki dopust, da obiše dom in svojce. Radi stroge vestnosti v službi se je v ponedeljek ob dveh popoldne vračal s kolesom proti Sesteržam se mu je plašč zamotal v prvo kolo, kar je povzročilo, da je strmolglav vznak na trdo cesto in nezavesten obležal. Tako so ga prepeljali z avtom v mariborsko bolnišnico. Dobil je hude poškodbe na glavi in drugod. Trpel je strašne bolečine in ga je še v soboto rešila smrt trpljenja. Truplo so prepeljali na njegov dom in je bil 21. maja veličasten pogreb, kakršni so na deželi redki. Spremljale so ga cele vasi. Ob odprttem grobu je imel domači g. župnik zelo ganljiv govor ter orisal rajnikove dobre lastnosti. Pokojni se je lansko leto poročil in je komaj eno leto živel v srečnem zakonu. Bil je zelo dober in skrben gospodar, povsod priljubljen, miroljubnega značaja. Kot fant je bil vedno katoliško in narodno zaveden ter tak tudi kot mož. Bodi mu zemljica lahka in na svidenje nad zvezdami!

Smrt mladeniča v cvetu mladosti na Frankofovem pri Celju. V petek, 17. maja, so premilo zapeli frankolovski zvonovi in s tem naznali prebridko vest, da je odšel v večnost priljubljeni 18 letni Franc Skoberne, sin ugledne katoliške družine. Dolgih šest mesecov je ležal v ljubljanski bolnišnici, bil dvakrat operiran na ledvicah in je pretrpel strašne bolečine. Vse trpi-

ljenje pa je prenašal z vdano potrežljivostjo, da so ga zdravniki in usmiljenke občudovale. Vedno je upal, da bo ozdravil, saj je bil še v cvetu mladosti. Ker se je njegova bolezen vedno slabšala, so ga prepeljali na njegov dom. Vdan v voljo božjo, skrbno pripravljen za pot v večnost, je izdihnil svojo blago dušo v naročju svoje dobre mamice, v navzočnosti skrbnega očeta, ljubljenih bratov in sester. Njegov pogreb v nedeljo, 19. maja, je pričal, kako je rajnega Francija vsak, ki ga je poznal, prisrnicljiv. Cerkveni pevski zbor je na domu zapel žalostinko »Vigred se povrni«, ob grobu pa »Ob gomilu«. — Dragi Franci, počivaj v miru in večna luč naj Ti sveti! — Žaluočim staršem, bratom in sestram naše sožalje!

Vzorna žena umrla. žalostno so zapeli zvonovi v Galiciji pri Celju ter naznali žalostno vest, da je v Hramšah mirno v Gospodu zaspala blaga žena in gospodinja Ana Lešnik ali pod splošnim imenom zvana »Grilova tetka«. Dolgo je bila priklenjena na bolniško posteljo. Huda bolezen, srčna vodenika, jo je dolgo časa trplila, dokler ji ni bila žena pretrgala niti življena v starosti 61 let. Rajno Grilovo tetko bi si naj vzele za zgled vse naše mlade gospodinje. V življenu se je držala gesla »moli in delaj«. Bila je zelo varčna in skrba gospodinja, kakršnih je dandanes zelo malo. Bila je tudi velika dobronica cerkve in naših društev. Če se je kaj pobralo za društvo, je vedno rade volje ustregla. Na zadnji poti jo je spremila velika množica ljudstva ob bližu in daleč, kar je dokazalo, kako je bila rajna priljubljena. V slovo ji je zaigrala godba Prosvetnega društva. — Draga tetka, počivajte v miru in večni Bog naj Vam bo plačnik za vsa dobra dela! — Žaluočim ostalim naše sožalje!

Opozorilo vinogradnikom radi škropljenja

Banovinski vinarski in sadjarski zavod v Mariboru opozarja vse vinogradnike, da se je prva infekcija peronospore izvršila v letosnjem letu 4. maja povsod tam, kjer je bilo ta dan listje že dovolj razvito, ker je 4. maja bilo izredno toplo in je tudi ponoči na 4. maj padel obilen dež.

Ako bi bilo letosnje vreme toplo skozi vesprij, kakor je bilo to v začetku maja, bi se moralno prvo škropljenje izvršiti že tik pred 20. majem. Radi hladnega letosnjega vremena pa je razvoj peronospore v listju bolj počasen. Izbruh peronospore bo letos sledil takoj, ko bo padel prvi večji dež in ko bo minimalna nočna toplota dosegla temperaturo nad 13 stopinj Celzija.

Radi pomanjkanja delovnih moči in radi visoke cene galici, kakor tudi radi slabega nastavka v vinogradih je potrebno prav posebno letos polagati veliko pažnjo na pravčasno prvo škropljenje vinogradov. Radi tega se opozarjajo vsi vinogradniki, da pazno sle-

dijo radijskim in dnevnim poročilom, ki bodo točno opozarjala vinogradnike na pravočasno škropljenje v vinogradih. Priporoča se radijskim poslušalcem, da obvestijo o pravočasnem škropljenju vinogradov tudi svoje bližnje sosedje.

Predvidoma bo prvo škropljenje v letosnjem letu šele v začetku junija, vsekakor pa takoj, čim bi nastopilo toplo vreme z obilnim dežjem.

Banovinski vinarski in sadjarski zavod v Mariboru opozarja vse vinogradnike, da radi načala toplega in južnega vremena izvršijo prvo škropljenje proti peronospori na vinski trti z 1% galico takoj!

Sovražno stališče do države nam samim največ škoduje.

Dr. Jože Jeraj v knjigi »Slovenci in Jugoslavija«, ki se dobi v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptiju za 2 din.

vse marnje čez njega med ljudi. Nazadnje pa je prišlo še nekaj, kar je Jurija do kraja nagnalo.

Šentanelski župnik je menil, da je kot dušni pastir dolžen, Končnika še enkrat poučiti in posvariti. Govoriti ni mogel z njim, ker mu je Končnik zadnjič pokazal vrata; zato mu je pisal. V pismu ga je s prijazno, pa vendar resno besedo opomnil, kako pohujšanje daje fari. S tem, da ne pride več v cerkev, se sam loči iz občestva otrok božjih. Na kraju ga je rotil in prisrčno prosil, naj se vendar spreobrne in naj postane vnet kristjan, dober oče in pošten gospodar. Le tako bo postal vreden sreči v družini in božjega blagoslova pa tudi ljudje ga bodo zopet spoštovali.

Najsi je župnik še tako dobro misil s tem pismom, pri Končniku je bil ogenj v strehi. Medtem ko je pismo bral, je bil hip ves rdeč, hip nato bled. Škripal je z zobmi, vrgel pismo na tla in ga pomancal, potem pa spet pobral in bral drugič in tretjič. Vedno znova so mu obvisele oči na besedah »pošten gospodar« in »ljudje ga bodo zopet spoštovali... torej v župnikovih očeh ni pošten, ljudje ga ne spoštujejo, za župnikom naj leti pa si bo poštenje in čast pridobil. Ne, tu se je gospod uštel! Za svojo čast si skrbi Končnik sam; kaj pa ljudje o njem sodijo, to mu je toliko mar ko lanski sneg! ...

(Dalje sledi)

menjenih samo za 5000 dijakov, s katerimi računa to vseučilišče. Seveda jim je na razpolago še ostali moderni komfort, a vse skupaj je veljalo malenkost 3 in pol milijona dolarjev.

Največje evropsko letališče, V Magliani, kakšnih 100 km jugozapadno od Rima in bližu prostora bodoče rimske svetovne razstave, so začeli graditi letališče za kopna in povodna letala. Letališče bodo dogradili 1942 in bo največje v Evropi. Zvezzano bo z vrtlimi mostom preko Tibere z razstavniščem.

Ogromen kanal Dniper—Njemen so začeli kopati sovjeti. 30.000 delavcev je na poslu, pri Chlonimu na bivšem Poljskem so zastavili lange za prekop, ki bo dolg 500 km.

Dopisi

Mežiška dolina

Sv. Neža pri Guštanju. Franc Grilc, posestnik v ugledni in gostoljubni p. d. Vohvetovi hiši pri Sv. Neži, ki je predlanskim prejel posestvo od očeta, dogoletnega in za cerkev izredno zaslужnega cerkvenega ključarja pri sv. Neži na Brdih v župniji Sele, si je izbral za družico v življenju Tončko Zagrnik, p. d. Grobelnikovo na Selah. Pri poroki 20. maja je nabral g. Maks Uršnik, občinski odbornik slovenjgrški, med svati za novo bogoslovje v Mariboru 100 din. Nabiralcu in vsem darovalcem naj Bog bogato povrne, mlademu paru pa naj da mnogo blagoslova v zakonskem stanu!

Mariborska okolica

Pobrežje-Maribor. Na praznik presv. Rešnjega Telesa popoldne je bil občini zbor našega Prosvetnega društva. Društvo je še mlado, pa zelo agilno. Kmalu po ustanovitvi si je zgradilo pravlep društveni dom, ki je poimenovan po nebeskem zaštitniku naše krščanske narodne prosvete, po božjem služabniku škofu Slomšku. Izvoljen je bil prejšnji odbor, ki deluje smotreno in požrtvovalno. Občnega zbora se je tudi udeležil predsednik Prosvetne zveze g. prof. dr. Josip Hohnjec, ki je dal v obilnem številu zbranim prijateljem naše prosvete, osobito mladini, času primerna in potrebna prosvetna navodila in svedala.

Dravsko polje

Spodnja Polskava. Tukajšnja Kmečka zveza je ustanovila 13. maja svojo mladinsko organizacijo. Na ustanovnem zborovanju sta ob obilni udeležbi govorila g. Finc, glavni tajnik KZ v Ljubljani, in g. Koban, bivši narodni poslanec ter tudi predsednica novo ustanovljene dekliške KZ Marija Mlakar. Dekliška KZ šteje že sedaj nad 25 članic, mladenička KZ pa nad 20 članov. Z ozirom na to, da je tukajšnja KZ sklenila ustanoviti svojo čitalnico, se je na zborovanju priporočalo, naj po možnosti vsi pomagajo pri nabavi knjig s tem, da podarijo zvezni odvsišne knjige, ki morda doma več ne služijo svojemu namenu. V to svrhu bodo člani in članice zbirale po hišah knjige in prosimo vse, naj nabiralce knjig širokogrudno sprejemajo. Takoj po zborovanju se je zglasil v društvenih prostorih član Ferdo Dominko ter prinesel 29 lepih knjig iz svoje zaloge in jih podaril društvu. To je posnemanja vredno! Na delo za dobro stvar!

Ptujska gora. V nedeljo, 2. junija, bo na Ptujski gori tretjedreniški dan za Ptujsko goro in vso bližnjo ter daljno okolico. Namen dneva je, da se poživi zmesil za velike Frančiškove ideje. Govor bodo o pomenu III. reda za župnijo in današnji čas. Govoril bo p. Odilo Hanjšek, frančiškan iz Ljubljane. Spored bo slediči: 1. junija ob 19.30 pozdravni govor. V nedeljo, 2. junija, ob 6 skupno sv. obhajilo in nato govor o III. redu; ob 8.30 sv. maša in kratek nagovor; ob 10 govor in slovesna sv. maša; ob 15 govor in sprejem v III. red, nato sklepne večernice. Vabimo vse od blizu in daleč, zlasti pa tretjedrenike, da se udeleže slavja pri Materi božji na Ptujski gori!

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Vse se že veseli na 9. junij! »Narodni dan lovrenške fare« bomo proslavili takrat; odlični mladinoljubi, med njimi g. dr. Jeraj, nas bodo v govorih pri obeh službah božjih vzpodbujali k ljubezni do naroda in države. Na predvečer bo kresovanje. Molitve bomo darovali ta dan vse za domovino. Srčka dneva bo pa, kot smo že poročali, pretresljiva drama »V temoti«. Kaže nam, kako je tam, kjer ne ljubijo doma. Bo nekaj veličastnega po izvedbah in kot vse kaže, tudi po udeležbi. Iz vseh sosednjih fara že dobivamo številne prošnje, da rezerviramo vstopnice. Za otroke je dostop samo h generalni vaji. Lep sad dneva bo, da bomo skušali v čim več hiš spraviti knjigo »Slovenci in Jugoslavija«. — Za novo bogoslovje so na gostiji Pernat Franc in Peršuh Matilda zbrali svatje 165 din. Da bi našli posnemovalce!

Dravinjska dolina

Majšperk. Kakor je znano, se vrše po raznih krajih kmečki gospodinjski tečaji za kmečka dekleta. Med drugimi je bil tak tečaj predlanskim v Stopercah, letos se vrši v Makolah. Kaj pa pri nas? Mar tukaj ni potreben? Vsak pameten mora priznati, kako zelo dobrodošel bi bil tudi tu. Bomo li mirno ter brezbržno gledali, kako se drugod trudijo za vzgojo svoje mladine?

Dajmo tudi mi našim dekletom to, kar se jim dati mora! Kar se nauče doma, je na vsak način premalo. Najbolj se to vidi pri vzgoji otrok. Glede vzgoje — namreč pravilne — nimajo dostikrat niti pojma. Od nesposobnosti staršev izhaja vzrok, da je dandanes mladina tako lahko-mislena ter ima tako malo smisla za resno, človeka vredno življenje. Če nam je v resnici kaj na tem, da se to neznosno stanje, ki nam bo sicer v veliko škodo, izboljša, potem dajmo našim fantom kmetijske, dekletom pa gospodinjske tečaje, oziroma kmetijsko ali gospodinjsko šolo. V teh časih je tudi kmečkemu ljudstvu nujno treba izobrazbe. Prosimo torej naše očete-odbornike, da vzamejo to stvar resno v roke ter se uvede tudi pri nas to, kar drugi že davno imajo. Država nudi za take tečaje znatno pomoč. Zanimajte se, kako so začeli drugod; prav gotovo bo šlo z malo dobre volje tudi pri nas. Izkažite se v tem oziru požrtvovalne! Za vašo mladino gre! Upamo, da bomo našli razumevanje vsaj pri pametno mislečih. Torej...

Slovenske gorice

Marija Snežna. Po prizadevanju gospe podbanove Klare Majcen so se pri nas ponovno vršila dnevna predavanja o vzgoji in negi otrok, katerih so se naše žene in matere udeležile v najlepšem številu. Na koncu je bilo obdarovanje mater z raznimi potrebščinami za majhne otroke. Vse matere so bile obilno obdarovane in so se veselo vračale domov. Vse te darove je oskrbelo Društvo prijateljev Slov. goric v Ljubljani z veliko požrtvovalnostjo in mnogimi stroški na pobudo gospe Klare Majcen. Vse obdarovane matere iz Marije Snežne, Sladkega vrha v Lokavcu se gospe podbanovi in Društvu prijateljev Slov. goric tem potom najlepše zahvaljujejo.

Sv. Trije kralji v Slov. goricah. V naši romarski cerkvi bo v četrtek, petek in soboto slovesna tridnevnica v čast božjemu Srcu Jezusovemu, ki jo bosta vodila dva gg. misjonarja od Sv. Jožefa v Celju. V noči pred praznikom Srca Jezusovega bo nočno češčenje sv. Rešnjega Telesa: od 21 do 3 bodo molili možje in mladenci, od 3 do 5 pa žene in dekleta. Končala se bo s slovesno pozno službo božjo v nedeljo in z veličastno procesijo sv. Rešnjega Telesa ter s kipom Srca Jezusovega. K pozni službi božji pridejo procesije iz sosednjih župnij. Častilci Srca Jezusovega v Slov. goricah, na veselo svidenje! Prosili bomo božje Srce za ohranitev miru v družinah in v naši domovini.

Sv. Tomaž pri Ormožu. (Drzni ponočnjaki.) Posestnik Senjur Janez iz Žvaba, župnije Sv. Tomaž, si je postavljal pred štirimi leti mlin samo za domačo uporabo. Lastnik mлина je večji del bolehen že izza svetovne vojne. Zlikovci, oziroma tatovi mu delajo vedno škodo. Na binkoštni po-nedeljek ponoči so mu odnesli žleb, po katerem teče voda, ter tudi s strehe strešno opeko. Kam plove danes mladina? Kriva je temu slaba vzgoja od strani staršev, ki vse dovolijo, kar si poželijo ti maloprindni otroci. Krvice že lovijo in bo oblast strogo nastopila proti njim.

Slovenska Krajina

Sobota. Resni položaj, ki je prevzel vso Evropo, se pozna tudi v Slov. Krajini glede sezonskih

delavcev. Moški od 21. do 30. leta ne smejo letos na sezonsko delo v tujino. Za te bo skušala oskrbeti Zveza poljedelskih delavcev zaposlitev pri splošnih gradbenih delih. Vsi moški pa, ki so prekoračili 30. leto, smejo v inozemstvo. Nad 3000 jih bo šlo na Francosko, nad 2000 v Bačko, Banat in v Belje. Posredovanje za najemanje v Francijo je že pričelo. Sezonski delavci bodo odšli v Francijo za šest mesecev. Plača bo letos boljša. V Francijo sta se odpeljali že dve delavski skupini, v Belje pa prvi 11. maja iz Sobote.

Haloze

Sv. Barbara v Haloza. Tuječ, ki se pelje iz Ptuja s poštnim avtom v Haloze, se ne more načuditi lepim krajem na Ptujskem polju in v sončnih Haloza. Vidi lepe vasi in polja, cerkve na hribih, ki so na sončni strani zasajeni z vinško trto, naselja s prijaznimi, delavnimi in gostoljubnimi Haložani, ki pa vkljub vsej znani pridnosti ne morejo do blagostanja, ker njih pridelek, ki je edini vir, vino, nima prave cene. Nekaj je cena galice in vina bila enaka. In letos? Draginja je vedno večja pri vsem, težak na vasi in vino pa imata neprimerno ceno. Tuječ vidi samo lepoto kraja, razmern v Haloza pa ne pozna in presoja imovitost prebivalstva po lepih vinskih zidanicah, ki pa so večinoma vse lastnina tujecev iz vseh vetrov, katerim mora ubogi dñinar in viničar delati za nečuvano nizko plačo pri lastni slabih hrani, brez kruha. Tukaj bi se naj nekaj storilo, namreč maksimalne cene za delo pri lastni hrani, ne pa, da se dovoljuje trgovcem povišanje cen živeža, katerega takoj podražijo, še na stare zaloge. Tukaj stane moka grismica že 5.25 din. Kam to gre? Niti za bolnika niti za nedeljski obed si je siromak ne more privoščiti. Potrebna bi bila oblastna preiskava o cenah moke in zrnja ter drugih potrebščin. Ljudje neradi koga naznajo, ker nastanejo pota in sitnosti ter stroški pa še zamera. Trgovec potem navadno zve za tožitelja in če si mu dolžan na blagu — gorje! Zato je tako, v to poklicani pa jim ne stopijo na prste! — Neki Šaljivec iz Pristave je omenil, da je treba v naši občini spremembe ter da si tudi občinski križ v Pristavi želi drugih gospodarjev pri občini, saj raste okrog njega namesto rož trava, katere je pa za prodajo v korist občinske blagajne premoščeno, za križ pa preveč. Morda bo tudi ograja popravljena? — Pri avtobusni poštni postaji, ki je prav pri cesti ob banovinski trsnici, ljudje žalajo na avto in domačinu, ki tam tudi čaka na prihod poštnega avta, je zelo nerodno, ko mora poslušati od tujecev kritiko o stanju in vzdrževanju občinskega križa. Zato, zganite se! — Na tukajšnji Šoli je razpisano prazno učiteljsko mesto. Želimo, da dobimo dobro učiteljsko moč, verno, krščansko.

Savinjska dolina

Bele vode, O binkoštnih praznikih smo se s težkim srcem poslavljali od g. organista Miloša Mirkac, ki je šel na novo službeno mesto v Stari trg pri Slovenjgradcu. Posebno se je udejstvoval kot prosvetni delavec, Bil je član in tajnik FO. Najbolj ga pa bomo pogrešali kot izvrstnega igralca. Za vse plodonosno delo mu bodo vsa čast in hvala in mu tudi na novem mestu želimo običelo uspeha! Kaj smo z njim izgubili, vidimo še zdaj, ko je utihnilo prej tako obrano petje.

Kmečka trgovina

Uradna določitev najvišjih mesnih cen

V naši banovini so uradno določene naslednje najvišje mesne cene:

a) za 1 kg govedine pravovrstne kakovosti, ki se kot takšna označi z žigom pri mesnem ogledu, do 14 din sprednji in do 16 din zadnji del z do 25% priklade kosti, za 1 kg pljučne pečenke brez kosti do 22 din, za 1 kg pljuč in jezik do 16 din, za 1 kg ledvic do 14 din, za 1 kg jeter do 12 din, za 1 kg možganov, srca in vampon do 10 din ter za 1 kg loja do 7 din;

b) za 1 kg govedine drugovrstne kakovosti do 12 din sprednji in do 14 din zadnji del z do 25% priklade kosti, za 1 kg pljučne pečenke brez kosti do 20 din, za 1 kg ostalega mesa pa po cenah, kakor so določene pod točko a);

c) za 1 kg teletine do 14 din sprednji in do 16 din zadnji del z do 30% priklade kosti, za 1 kg

teletine brez kosti do 24 din, za 1 kg jeter do 22 din in ostalega drobovja do 15 din;

č) za 1 kg svinjine do 16 din sprednji in do 18 din zadnji del, za 1 kg slanine in sala do 20 din, za 1 kg masti do 22 din, za 1 kg ledvic, srca in možganov do 18 din, za 1 kg jeter do 14 din in pljuč do 10 din.

Te cene veljajo za področja mestnih občin Celje, Maribor in Ptuj ter naslednjih občin: Zagorje ob Savi, Laško, Trbovlje, Hrastnik, Žalec, Teharje, Slovenji Gradec, Šoštanj, Slov. Konjice, Vitanje, Šmarje pri Jelšah, Kamnica, Studenci, Radvanje, Pobrežje, Košaki, Slov. Bistrica, Slov. Lenart v Slov. goricah.

V ostalih krajih banovine se morajo računati pri 1 kg za 1 din nižje cene od onih, ki so prej navedene.

Prekrški te odločbe se kaznujejo.

Z dnem objave te odločbe izgube veljavno vse splošne in posebne odobritve cen mesa in masti.

Vsi, ki potujete, ne pozabite na novi vozni red

veljaven od 19. maja 1940!

Vozni red v lepi žepni izdaji stane samo 2 Din (po pošti je poslati naprej Din 2.50 v znamkah). Preprodajalci dobijo prizren popust. Naročila sprejema:

Tiskarna sv. Cirila, Maribor - Ptuj

Najvišje cene za kruh v Sloveniji

Na podlagi uredbe o nadzorstvu cen je ban g. dr. Marko Natlačen odredil sledeče najvišje cene kruha:

- a) za 1 kg belega kruha iz pšenične moke št. 0 ali Ogg do 5.40 din;
- b) za 1 kg polbelega kruha iz moke št. 4 do 5 din;
- c) za 1 kg črnega kruha iz moke št. 5 in 6 do 4.50 din.

Prekrški te odločbe se kaznujejo po členu 8. uredbe o kontroli cen.

Z dnem objave te odločbe izgube veljavo vse nasprotnе odobritve cen kruha.

V Ameriki cena pšenici padla

Na ameriškem žitnem trgu so padle cene pšenici v poldrugem tednu skoro za 25%, od 109 na 82 centov bušelj. Ta padec v Severni in Južni Ameriki je prišel nepričakovano, dasi je bil položaj cen od začetka maja naprej čvrst. Cene pšenici so se znižale na svetovnem trgu kljub dejству, da so slabi izgledi za pšenično letino v Kanadi, v Združenih ameriških državah, v Argentini v Južni Ameriki in v Podonavju, kjer so celo pričakovali, da se bo cena dvignila. Ameriški žitni trgovci pripisujejo znižanje cen vojnimi dogodkom na Nizozemskem in v Belgiji. Ta dva trga sta z zasedbo po Nemcih izgubljena za Ameriko. Odločilno vlogo na žitnem trgu je igrala žitna borza v holandskem obmorskem mestu Rotterdam, ki je sedaj v nemških rokah. Veliki vojni dogodki zadnjih nekaj tednov so izvzvali ne samo na žitnem trgu, ampak sploh na tržiščih s surovinami popuščanje cen proti vsemu pričakovanju.

Službeno poročilo ljubljanske blagovne borze

Smreka, jelka, Hlodi I., II., monte 235—305, priznavni drogovi 220—250, bordonalni merkantilni 330—380, Filerji 270—310, trami ostalih dimenzij 270—320, škorete, konične, od 16 cm dalje 590—630, škorete, pararelne, od 16 cm dalje 680—750, podmerne, od 10—15 cm 640—700, deske-plohi, kon., od 16 cm dalje 510—560, par., od 16 cm dalje 560—650, kratice, za 100 kg 75 do 85 din.

Bukev. Hlodi od 30 cm dalje, I., II. 125—165, hlodi za furnir, čisti, od 40 cm dalje 250—300, deske-plohi: naravni, neobrobljeni, monte 300 do 350, naravni, ostrorobi, I., II. 520—600, parjeni, neobrobljeni, monte 420—480, parjeni, ostrorobi, I., II. 590—700 din kub. meter.

Hrast. Hlodi I., II. premera od 30 cm dalje 245—365, bordonalni 800—900 din, deske-plohi, boules 850—950, deske-plohi: neobrobljeni I., II. 700—800, frizi: širine 5, 6 in 7 cm 750—820, širine 8—12 cm 850—950 din kub. meter.

Macesen. Deske-plohi, obrobljeni, ostrorobi od 1030 do 1100 din kub. meter.

Ostali les. Brest 700—760 din; javor 690—750, jesen 710—760, lipa 620—670 din kub. meter.

Parketi: hrastovi 60—75, bukovi 40—45 din kvarter. meter.

Železniški pragi 2.60 m 14×24 hrastovi 40—45, bukovi 20—25 din komad.

Drva: bukova 17—20, hrastova 15—18 din 100 kg.

Oglje bukovo, vilano 75—80 din 100 kg.

Koruha času primerno suha, par. Indija, franko nakladalna postaja 200—202.50 din 100 kg.

Pšenica juž. banatska franko nakladalna postaja 252.50—255, gor. bačka franko nakladalna postaja 260—262.50 din 100 kg.

Ječmen bački in sremski franko nakladalna postaja 215—220 din 100 kg.

Oves bački, sremski in slavonski, franko van gon nakladalna postaja 210—212.50 din 100 kg. Rž bačka, franko vagon nakladalna postaja 215—217.50 din 100 kg.

Ajda franko vagon slov. nakladalna postaja 200—205 din 100 kg.

Moka pšenična (bačka in banatska) 462.50 din 100 kg.

Fizol ribičan 500—550 din, prepeličar 550 do 600 din 100 kg.

Krompir oneida (kranjski) 155—180 din, kresnik 155—160, industrijski 110—115 din 100 kg. Seno prešano v bale sladko 120—125, polsladko 115—120, kislo 105—110 din 100 kg.

Slama prešana v bale 65—75 din 100 kg.

Sejmi

3. junija za rogato živilo: Ormož; goveji in konjski: Murska Sobota — 4. junija živinski in kramarski: Slov. Bistrica, Križevci (okraj M. Sobota); svinski: Ormož; goveji in konjski: Ptuj; tržni dan za svinje: Dolnja Lendava — 5. junija svinski: Ptuj, Celje — 6. junija tržni dan s svinjami: Turnišče (v Prekmurju) — 7. junija goveji in kramarski: Kapele pri Brežicah; svinski: Maribor; svinski: Brežice.

Cene goveje živine po sejmih

Voll. Ptuj 4—7 din, mladi voli 4.75—6.50 din; Koprivnik v kočevskem okraju 7—8 din, junci 6—7 din; Metlika I. 7—7.50 din, II. 6—6.50 din, III. 6 din, junci I. 6.50, II. 5.50, III. 5 din; Kranj I. 9.50 din, II. 8.75 din, III. 7.50 din kg žive teže. Bikli. Ptuj 5—7 din kg žive teže.

Krave. Ptuj 3—7 din; Koprivnik v kočevskem okraju 5—6 din; Metlika I. 6—6.50 din, II. 5.50, III. 4.50 din; Kranj I. 7.50 din, II. 6.50 din in III. 5.50 din kg žive teže.

Telice. Ptuj 5.50—7.50 din; Koprivnik v kočevskem okraju 5.50—6.50 din; Kranj I. 9.50, II. 8.75 din, III. 7.75 din kg žive teže.

Teleta. Ptuj 6 din, Koprivnik v kočevskem okraju 8—9 din; Kranj I. 8.75 din, II. 8 din kg žive teže.

Surovo kože. Kranj goveje 12—14 din, telečeje 20 din kg.

Svinje

Plemenske. Maribor 5—6 tednov 90—120 din, 7—9 tednov 130—170 din, 3—4 meseca 190—235, 5—7 mesecov 390—450 din, 8—10 mesecov 480 do 570 din, 1 leto stare 820—910 din komad; 1 kg žive teže 9.50—10.50 din in od svinj za klanje 12—15 din; Ptuj 9 din, Metlika 8—10 tednov 170 do 200 din, 7—10 mesecov 300—450 din; Kranj 7—8 tednov 190—300 din komad.

Pršutarji (prolek). Ptuj 10—11 din, Kranj 10 do 11.50 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Ptuj 11.50—11.75 din, Kranj 12—12.50 din kg žive teže.

Kože. Kranj 8—10 din kg.

Tržne cene

Žito. Kranj: pšenica 2.75 din, ječmen 2.50 din, rž 2.50 din, oves 2.50 din, koruza 2.40 din kg. Maribor: pšenica 2.25—2.50 din, ječmen 1.50 do 1.75 din, rž 2 din, oves 1.25—1.50 din, koruza 1.50—2 din kg.

Fizol. Kranj 7—8 din, Maribor 4—8 din kg.

Krompir. Kranj 2—2.50 din, Maribor 2—2.50.

Seno Maribor 175—180 din 100 kg.

Detelja (lucerna). Maribor 60—75 din 100 kg.

Mleko. Kranj 2.25—2.50 din, Maribor 1.50 do 2 din liter.

Surovo maslo. Kranj 36—42 din, Maribor 30 do 36 din kg.

Jajca. Kranj 1 din, Maribor 0.60—1 din komad. Jabolka. Kranj 10—12 din, Maribor 8—16 din kilogram.

Trda drva. Kranj 115—125 din kub. meter.

Perutnina in kozliči. Maribor kokoš 25—35 din, par piščancev 35—80 din, puran 60—70 din, raca 20—25 din, kozlič 60—95 din.

Drobne gospodarske vesti

Francozi bodo plačali iz Jugoslavije uvoženo blago v dinarijih. Ravnateljstvo za zunanj trgovino je sklenilo s Francijo pogodbo za izvoz sto vagonov mesa. V tej pogodbi je bilo določeno, da bo plačano izvoženo meso v dinarijih in ne v franku, kogega vrednost v sedanjem vojnem času skrče gor in dol.

Potreba sladkorne tovarne v Sloveniji. V Sloveniji se uporabi na vsako osebo 5.6 kg sladkorja. Iz tega vidika je nujno potrebna med Slovenci sladkorna tovarna, katere doslej še ni. Vprašanje je, če bi bila zemlja v Sloveniji pripravljena za pridelovanje sladkorne pese. Svojčas so že napravili okolici Ljubljane tozadne poskuse, ki so izpadli zadovoljivo. Na vsak način bi morali zemljo za pridelovanje sladkorne pese preizkusiti na več krajev. Ako bi se pokazalo, da bi bil prdelek prikladan, bi se moral takoj osnovati sladkorna tovarna, za koje prospeh bi bila potrebna vsota 50—60 milijonov din. Za ustanovitev sladkorne tovarne v Sloveniji bi imeli predvsem zanimanje slovenski trgovci, ki sladkor prodajajo, in ti bi že prispevali za tovarno precejšnjo vsoto. Ker je sigurno, da bi se sladkorna tovarna v Sloveniji dobro izplačala, bi se lahko pritegnil k njeni organizaciji zasebni kapital. Zunanjški kapital, kogega so last jugoslovanske sladkorne tovarne, je že zaslužil težke milijone. Ustanovitev slovenske sladkorne tovarne pa je tudi zapoved naše gospodarske samostojnosti, da bi bili Slovenci že vendar enkrat rešeni težko pri uvozu sladkorja.

Razgovori z našimi naročniki

Določitev meje po mapi. L. J. Po mapi poteka meja med Vašim in sosedovim posestvom trdo ob sosedovi hiši. Sosed radi tega ni imel poti mimo hišo, odnosno je moral hoditi v hišo po drugi strani. Radi tega so se Vaši in njegovi predniki dogovorili, da bodo pustili sosedu pot mimo hišo od prednje strani, on pa da jim bo dal na drugi strani nekaj zemlje. Ko ste Vi prevezeli posestvo, ste izjavili, da ste z dogovorom, kakor so ga sklenili predniki, zadovoljni ter ste predlagali, da se meja odmeri. Sosed je rekel, da je pripravljen dopustiti določitev meje po mapi, da pa bo on pot, ki so mu jo dovobili Vaši predniki, še naprej uporabljal.

Ako se sosed noče držati dogovora točno tako, kakor je bil sklenjen s predniki, tedaj lahko dosežete, da naj pač velja meja tako, kakor jo kaže mapa ter v tem slučaju sosed ne sme uporabljati poti mimo hišo sprejed po Vašem svetu.

Pošiljatev živeža sorodnikom v Nemčijo A. B. Zadevni predpisi so bili v zadnjem času posredni, ker so se vrstile s takimi pošiljatvami velike zlorabe. Sedaj lahko pošljete živila v teži do 1 kg brez posebnega dovoljenja, a znašajo stroški okoli 40 din. Ako bi hoteli poslati težji paket ali pa živila v vrednosti preko 50 din, si morate oskrbeti predhodno začetno dovoljenje Narodne banke ter se zavezati, da boste privredili v državo v 90 dneh protivrednost.

Tovarna zrakoplovov v Zemunu. J. A. Radi bili spreteti kot delavec v omenjenem tovarno. Na pismeno prošnjo so Vam odgovorili, da bo

tovarna delavce sprejemala začetkom februarja ter da bo to dala objaviti po časopisih. — Na Vaše vprašanje, ako bi bilo potem, ko bo slednja objava obelodanjena, boljše, da bi se osebno peljali v Zemun ter izposlovali sprejem v službo, Vam žal ne moremo prerokovati.

Porok-kmet za obrtnika in pravica do znižanja dolga. G. R. Vprašate, ali kmet, ki je porok za dolg obrtnika, lahko doseže znižanje dolga iz naslova kmetske zaščite. — Ako pritičete kmetu-poroku osebno svojstvo zaščitenega kmeta po uredbi o likvidaciji kmetskih dolgov, tedaj bo tudi v primeru, ako bo upnik obrtnikov tirjal od kmeta-poroka plačilo, lahko uveljavljal, da je zaščiten po navedeni uredbi, in bo dolžan plačati le znižan dolg v obrokih. Ako je bila kmetu-poroku v njegovih lastnih stvari zaščita odrečena iz razloga, ker da plačuje več davkov od vaške obrti kakor pa zemljiškega davka, tedaj seve ne bo mogel tudi ne v primeru, ako bo moral plačati poroštveni dolg, doseči zaščito.

Plačilo davkov od najemnine za žago. R. U. Dali ste svojo malo žago v najem, pri čemer Vam pa najemojemalec ne plača nikake najemnine v denarju, marveč ste si izgovorili le pravico do odpadkov na žagi. Vprašate, kake davke boste morali plačati. — Zgradarino bi bili dolžni plačati le, ako se nahaja na žagi kak stanovanjski prostor (za žagarja), in sicer ne glede na to, ali oddajate žago v najem ali ne. Od najemne vrednosti stanovanjskega prostora se odbije 30%, od ostalih 70% pa se plača iz naslova zgra-

darine 12% državnega davka, nadaljna 2% dopolnilnega davka, ter razen tega samoupravne doklade. Ako se na žagi ne nahaja nikak stanovanjski prostor, ste dolžni plačati le rentnino, to pa le, ako oddajate žago res v najem. Kot podlaga za odmero rentnine bo služila v Vašem primeru vrednost odpadkov. V davčni prijavi navedite, koliko znaša ta vrednost odpadkov ter nadalje tudi, kake izdatke za popravila imate. Od vrednosti odpadkov se bodo odsteli dokazani izdatki za popravila in od ostanka boste morali plačati 15% kot rentnino; razen tega samoupravne doklade.

Kdaj je treba skleniti viničarsko pogodbo. O. M. Vprašate, ali je pravilno mnenje, da je treba skleniti pismeno viničarsko pogodbo le, saj viničar obdeluje vinograd v izmeri najmanj $\frac{1}{2}$ ha. To mnenje je pravilno, kajti viničarji so le tiste osebe, ki jih najme vinogradnik, da mu obdeluje vinograd v izmeri najmanj $\frac{1}{2}$ ha, proti plačilu v denarju in naturalijah, žive v lastnem gospodinjstvu v vinogradnikovi zgradbi ter imajo za pravilno izvrševanje svoje službe potrebitno strokovno usposobljenost. Le za take uslužbence veljajo določila uredbe o službenem razmerju med vinogradnikom in viničarjem in le s takimi uslužbenci se mora skleniti pismeno pogodbo. Seveda lahko kakega uslužbencu imenujete viničarja, čeprav ne izpoljuje gornjih pogojev, ne more se pa tak uslužbenec proti Vaši volji koristiti iz določ viničarskega reda in niste dolžni skleniti z njim pismene viničarske pogodbe.

Stroški izvršbe, odnosno dražbe zaščitenega posestva. M. S. F. Ste porok za dolg neke zaščitne posestnice pri denarnem zavodu. Dotična posestnica doslej še ni ničesar plačala na račun anuitet, vendar česar bo pravilno, agrarna banka uvela izvršbo in gnala posestvo na dražbo. Vprašate, kakšni in kolikšni stroški bodo nastali.

— Žal Vam ne moremo točno povedati, koliko bodo znašali izvršilni stroški, zlasti ker ne vedemo, ali bo Priv. agrarna banka sama vodila izvršbo, ali pa se bo dala zastopati po državnem pravobranilstvu. Ako bo sama vodila izvršbo, bodo nastali stroški le s samo cenitijo posestva ter z objavo dražbenega oklica. Ko bo dražba uvedena, boste pri izvršilnem sodniku pred dražbenim narokom lahko z gotovostjo doznavi, koliko bodo znašali izvršilni stroški in koliko boste morali za posestvo ponuditi, da bo terjatev Priv. agrarne banke krita.

Rubež krav za davke. N. N. Finančni organ Vam je, ker niste plačali davkov, zarabil zadnji dve kravi ter ju hoče prodati. Vprašate, ali je to dopustno, ker potrebujete kravi za obdelavo posestva in preživljjanje otrok. — Ako gre za izvršbo v Izterjavo davkov, je finančna oblast dolžna pustiti Vam nezarubljeno le eno kravo; drugo Vam sme zarubiti in prodati. Pritožite se zoper rubež obeh krav ter predlagajte, naj se ena krava izloči iz izvršbe.

Kupna pogodba. G. M. Oče in mati sta bila lastnika posestva, vrednega 45.000 din. Imela sta dve zakonski hčerki, ki sta se obe že pred 30 leti poročili, ter je dobila na račun dedične ena 400 kron. druga pa je bila v celoti izplačana. Otroku te druge hčerke sta uvodoma omenjena oče (torej stara starša) sedaj izročila omenjeno posestvo za 20.000 din ter bi naj prešlo to posestvo v njeno last po smrti obeh. Oče je sedaj umrl. Vprašate, ali bi prva hči, ki je dobila le 400 kron na račun dedičine, lahko še kaj dobila. — Hčerki pritiče pravica do nujnega dednega deleža, ki znaša v predmetnem primeru eno četrtnino očetove zapuščine. — Ako sta si starša-izročitelja izgovorila preužitek na izročenem posestvu, ne bo mogla prva hčerka izseliti nikakega doplačila nujnega dednega deleža, ker je pri pravilni ocenitvi preužitka najbrž vrednost posestva izčrpana.

Preračunanje 50 kron čistega donosa. T. A. Ker ste čitali, da so zemljišča kmetov, katerih katastrski čisti donos znaša manj nego 1000 din, oproščena zemljarine, vprašate, ali boste tudi Vi oproščeni, ko znaša čisti donos Vaših zemljišč po starej listinah 50 kron. — Oprostite boste deležni, ker se namreč ena krona preračuna na 20 din. Sicer pa lahko zveste pri katastrski upravi, koliko znaša sedanji katastralni čisti donos Vašega zemljišča.

Znižanje davka od stanovanjske hiše. R. M. Lani ste zgradili stanovanjsko hišo, od katere so Vam predpisali 767 din letnega davka; ker ste v denarni stiski, vprašate, kam bi se naj obrnili s prošnjo, da bi dosegli popust na davku. — Znižanja davkov ni mogoče doseči, marveč kvečjemu plačevanje v obrokih, pri čemer je treba za-

devno prošnjo nasloviti na finančno ravnateljstvo, oddati pa jo pri pristojni davčni upravi. Morda so se zmotili pri odmeri zgradarinskega davka. Za prvih deset let velja namreč ta olajšava, da se plačuje na zgradarini le 12% od čistega dohodka poslopja. Čisti dohodek se računa tako, da se od dobijene najemnine, oziroma najeminske vrednosti (ako poslopje ni oddano v najem) odvije 30% in od ostalih 70% plača 12% davka.

Pojasnilo o trošarini. T. A. Ker niste točno pisali, katera pojasnila želite o uredbi o izpremembah in dopolnitvah zakona o državnih trošarini, ki je stopil v veljavo 1. januarja 1940. Vam na kratko odgovarjam, da prestanejo s to uredbo vse banovinske trošarine na vino in žganje v kakršni koli obliki ter se uvaja državna trošarina, in sicer na vino 1 din od litra, na fina vina (to je vina, ki imajo 16% ali več alkohola ali 5% sladkorja) 3 din od litra in na žganje 10 din od ene hektolitrske stopnje alkohola. Trošarino se plača pri puščanju v promet, odnosno potrošnjo in jo plača kupec, odnosno prejemnik vina, ki mora prijaviti vsak prejem vina in žganja najbližnjemu oddelku finančne kontrole, ki ugotovi količino in jakost in izda o tem uradno potrdilo. Na podlagi tega potrdila plača nato kupec trošarino pri davčni upravi, lahko tudi po pošti. Proizvajalci, ki ne trgujejo z alkoholnimi pijačami, in alkoholnih pijač tudi ne predelujojo, morajo samo prijaviti svoj prdelek vina najdalj do 20. novembra vsakega leta, odnosno žganja takoj po končanem delu. Proizvajalci vina morajo, kadar nosijo vino ali žganje na trg za prodajo, priskrbeti si od občine spremnico, na

kateri mora biti navedena količina vina ali žganja z označbo, da je dotično vino ali žganje lastni pridelek in da državna trošarina ni plačana. Ako želite še kakih drugih pojasnili, vprašajte. Morda naročite primeren oglas.

Preužitkar porabi preveč obleke in obutve. P. Č. Ste mali posestnik ter morate oskrbovati preužitkarja s potrebnimi oblekami in obutvijo ter skupno hrano. Fred kratkim se je preužitkar v drugi poročil, pomaga pri obdelavi ženinega posestva ter strga veliko več obleke in obutve nego doslej. Zahteva, da mu Vi vse to kupite. Vprašate, ali ste dolžni dobavljati preužitkarju več obleke in obutve, kakor pa je prej potreboval. — Po našem mnenju je izraz »potrebljeno«, ki se je uporabil pri preužitkarskem dogovoru, razumeši, odnosno razlagati tako, da ste imeli v mislih potrebo preužitkarja ob času sklenitve pogodbe, vsled česar ne bi bili dolžni mu dajati več. Ker pravite, da ima preužitkar tudi pravico do skupne hrane, domnevamo, da mu takrat, ko dela na posestvu žene, ne dajete hrane, vsled česar si nekaj prihranite in bi Vam svetovali, da mu radi tega daste nekaj več obleke, da ne bo prišlo do kakih pravil.

Pogoji za vstop v častniško šolo. N. N. Sedaj se zahteva za vstop v častniško šolo višji tečajni izpit na državni gimnaziji ali realki, nadaljnji pogoji pa so: jugoslovansko državljanstvo, popolno zdravje, ki ga ugotovi posebna komisija, najmanj dobro vladanje, starost nad 18 let in ne nad 22 let, odobrenje roditeljev ali varuha, potrjeno od oblasti; pismena izjava, da pristanete na vse pogoje uredbe o vojni akademiji; obveza, da boste služili najmanj šest let pri vojakih.

Naznania

Na Banovinski vinarski in sadarski šoli v Mariboru se bo pričelo novo šolsko leto 15. septembra. Šola je dvoletna in ima internat za 60 gojencev ter 100 ha veliko posestvo z vsemi kmetijskimi panogami in potrebnimi gospodarskimi objekti. Za sprejem je potrebljana starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Kmečki sinovi, ki bodo ostali po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženskih razmerah prisilcev ter znaša od 75 do največ 300 din. Lastnoročno pisane prošnje, koljkovane z banovinskim kolekom za 10 din, naj se pošljejo ravnateljstvu najkasneje do 15. julija. Prošnji je treba priložiti: 1. krstni list; 2. domovnico; 3. odpustnico, oziroma zadnje šolsko spričevalo; 4. spričevalo o hravnosti pri tistih prisilcih, ki ne vstopajo v zavod neposredno iz kakšne druge šole; 5. obvezno izjavo staršev, oziroma varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja, kolikor jih odpade nanje (banovinski kolek za 4 din); 6. obvezno izjavo staršev ali varuha samo tistih prisilcev, ki računajo na banovinsko ali kako drugo podporo, da bo njihov sin, oziroma varovanec postal po dovršeni šoli na domačem posestvu, v nasprotju s primeru pa da se zavežejo povrniti zavodu prejeto podporo (banovinski kolek za 4 din); 7. uradno potrdilo občine o: a) velikosti posestva hektarih, b) višini direktnih davkov, c) številu družine, posebej še o številu nepreskrbljenih otrok, o zadolženosti ter še o drugih družinskih razmerah, ki bi utegnile vplivati na velikost podpore. To potrdilo občine morajo priložiti samo tisti prisilci, ki žele dobiti banovinsko podporo ali podporo okrajnih kmetijskih odborov za šolanje. Za banovinsko podporo je treba zaprositi obenem v prošnji za sprejem, za podporo okrajnih kmetijskih odborov pa zaprosijo gojenci preko ravnateljstva, ko so že sprejeti. Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo. — Starši, dajte kmečke fante v kmetijsko šolo!

Kmetijska šola v Sv. Juriju ob juž. žel. bo letos otvorila novo šolsko leto 16. septembra. Ta šola je enoletna in bo trajala brez presledka do 31. avgusta 1941, to je 11 in pol meseca. Namejena je kmečkim sinovom, ki se žele izobraziti v kmetijstvu z namenom, da ostanejo na domači kmetiji, oziroma, da se sploh posveti kmetijstvu. Za sprejem je potrebljana starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Ta banovinski zavod ima internat, v katerem dobe gojenci hrano, stanovanje in vso oskrbo. Mesečna oskrbnina znaša 300 din, h kateri prispeva banska uprava do 200 din. Pričakovanje se določi po premoženskih razmerah staršev. Prošnje za sprejem (banovinski kolek za 10 din) je poslati ravnateljstvu najkasneje do 15. julija ter priložiti krstni list, domov-

nico, šolsko spričevalo, hravnostno spričevalo, obvezo staršev (banovinski kolek za 4 din), da bodo krili stroške šolanja in da ostane prosilec po šoli na domačem posestvu, končno koleka prostoto potrdilo o imovinskem stanju staršev. Starši, ki žele svoje sinove izobraziti v kmetijskih naukah, se pozivajo, da jih pošljejo v to kmetijsko šolo. Vsa podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo šole.

Kmetijsko-gospodinjska šola šolskih sester v Repnjah nad Ljubljano. Namen te šole je vzgojiti dobre gospodinje ter jim vcepiti veselje do dela in jih ohraniti domači grudi. Tečaj je zimski in traja šest mesecev: od 15. septembra do 15. marca. Sprejemajo se dekleta od 17. leta dalje, ki so uspešno dovršile ljudsko šolo. Kmečka dekleta, ki ostanejo po končani šoli na domu, imajo prednost. Sprejemajo se pa tudi one, ki misijo potem v službo. Nekolkovano prošnje je treba poslati vodstvu najkasneje do 15. avgusta in ji priložiti zadnje šolsko spričevalo. Mesečna oskrba znaša 350 din. Plačuje se vsak mesec vnaprej. Namesto denarja se sprejemajo tudi živila, kot: mast, moka, sadje, vino, bukova drva itd. Vpisnina znaša 25 din; za knjige, zvezke in druge šolske potrebujočine prispevajo 125 din; za obrabo inventarja in razsvetljavo 50 din. Skupaj torej 200 din. Podrobnejša pojasnila se dobijo pri vodstvu šole. — Najlepša dota za vsako dekle je pač stanu primerna izobrazba!

Kmetijsko-gospodinjska šola šolskih sester v Repnjah nad Ljubljano. Namen te šole je vzgojiti dobre gospodinje ter jim vcepiti veselje do dela in jih ohraniti domači grudi. Tečaj je zimski in traja šest mesecev: od 15. septembra do 15. marca. Sprejemajo se dekleta od 17. leta dalje, ki so uspešno dovršile ljudsko šolo. Kmečka dekleta, ki ostanejo po končani šoli na domu, imajo prednost. Sprejemajo se pa tudi one, ki misijo potem v službo. Nekolkovano prošnje je treba poslati vodstvu najkasneje do 15. avgusta in ji priložiti zadnje šolsko spričevalo. Mesečna oskrba znaša 350 din. Plačuje se vsak mesec vnaprej. Namesto denarja se sprejemajo tudi živila, kot: mast, moka, sadje, vino, bukova drva itd. Vpisnina znaša 25 din; za knjige, zvezke in druge šolske potrebujočine prispevajo 125 din; za obrabo inventarja in razsvetljavo 50 din. Skupaj torej 200 din. Podrobnejša pojasnila se dobijo pri vodstvu šole. — Najlepša dota za vsako dekle je pač stanu primerna izobrazba!

Kmetijstvu moramo posvečati vso pozornost, posebno v Sloveniji, ki je glede prehrane pasivna dejelja. S propagando moramo širiti uporabo kmetijskih obratov. Prilika za tako propagando se nudi zlasti med pomladanskim ljubljanskim velesejmom od 1. do 10. junija, ki bi si naj ga zato ogledal vsak naš kmečki gospodar. Saj bo tamkaj velika razstava poljedelskih strojev in orodja. Noben pameten gospodar ne bo držal denarja doma, ampak bo svoj kapital plodonosno naložil v moderne poljedelske stroje, s katerimi bo z manjšim trudem dosegel večji dobiček.

Slov. Konjice-Zreče. V nedeljo, 2. junija, se bo bila vršila turkaj dva čebelarska poučna tečaja, in sicer prvi ob 8 pri čebelnjaku nadzornika proge R. Bajca v Slov. Konjicah, drugi pa ob 13 pri čebelnjaku šolskega upravitelja K. Mravljačka v Zrečah. Vodja in predavatelj ob teh tečajevih bo šolski nadzornik P. Močnik iz Maribora. Vabljeni vsi čebelarji od blizu in daleč!

Za veliki romarski shod, ki bo na Rakovniku v Ljubljani v nedeljo, 2. junija, je dovoljena polovilčna vozinja. Popust velja za vožnjo v Ljubljano od 31. aprila do vključno 2. junija, za vratek pa od 2. do vključno 4. junija. Vsak udeleženec naj kupi na odhodni postaji celo vozno karto in obrazec K-13. Kupljena karta velja za brezplačno vrnitev proti potrdilu na obrazcu K-13, da se je dotični romanja udeležil.

Botričci in botri!

Vabimo vas, da za svoje birmance že sedaj kupite primerne spominke. Najbolj nerodno je na dan birme se prerivati in na hitro kupovati. Oglejte si našo bogato izbiro molitvenikov, rožnih vencev, venčkov in drugih spominskih predmetov! Najugodnejše boste kupili te predmete v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila: Maribor: Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 6 in Trg kralja Petra 6 ter v Ptiju: Slovenski trg 7.

SMEJTE SE!

Gospod Smola se pravda z gospodom Dreto in vse kaže, da bo tožbo izgubil. Odvetnik mu svetuje, naj se z nasprotnikom pobota, toda gospod Smola noče o tem poslušati niti besedice. Rajši, pravi, bi poslal sodniku zajca, velikonočno gos ali kaj podobnega.

»To bi bilo najzanesljivejše sredstvo, da bi tožbo izgubili, pravi njegov odvetnik.

Toda dan razprave pride in gospod Smola pravdo brez težav dobi.

»No, gospod doktor, ali nisem imel prav?«

»Kaj?« vzkljikne odvetnik presenečeno. »Pa vendar niste sodniku kaj poslali?«

»E, seveda sem,« se zasmeje gospod Smola, »debelo gos s pozdravom od gospoda — Drete!«

Tudi to drži

Tonček je pripeljal sosedovi Zorki zaušnico. Mama ga pokara in pravi: »Ali ne veš, da je nespodobno tepti žensko?«

Tonček: »Vem, a tudi jezik kazati je nespodobno.«

★

Prevelika uslužnost!

MALA OZNANILA

Cenik malim oglašom.

Vsaka beseda v malem oglašu stane 1 din. (Preklici, Poslano, Izjave pa 2 din za besedo.) Davek se zaračunava posebej: do velikosti 20 cm^2 1 din, do velikosti 50 cm^2 2-50. — Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbrati uprava lista prijave, dopleča še 5 din. — Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamko za 2 din, sicer se ne odgovarja.

SLUŽBE:

V orglarsko šolo se sprejmejo učenci. Uprava cerkvi, glazb. tečaja Vinica kraj Varaždina. 833

Krajevne zastopnike za vse zavarovalne panege išče zavarovalnica proti fiksumu ali proviziji. Ponudbe na Anončni zavod Sax, Maribor. 832

Sprejmem pastirja, šole prostega fanta, Kureš, Pobrežje, Aleksandrova 113. 835

Sprejmem dve družini viničarjev, majerjev ali oferjev s po 3-4 delovnimi močmi, pridne in poštene ljudi, na dobro mesto. Javiti se pri: Ivan Preac, Ptuj, Zg. Breg 31. 839

Hlapca, starejšega, na majhno posestvo, za 150 din sprejmem. Caf, Maribor-Pobrežje, Ob Dravvi 1. 834

Samskega kravarja in volarja sprejme takoj oskrbiščvo Noviklošter, p. Sv. Peter, Savinjska dolina. Plača po dogovoru. 842

Marljivo kmečko dekle, staro do 22 let, ki zna prati, molzti, kolesariti, sprejme 15. junija Adalbert Gusel, Maribor, Kalvarška c. 4. 843

Hlapca sprejme Kovačič, Sv. Peter pri Mariboru. 844

Hlapec, 45-55 let star, se sprejme. Plača od 100 din naprej. Marija Partlič, gostilna, Sv. Marjeta. 845

Krojaškega pomočnika sprejmem takoj. Popolna oskrba v hiši. Ivan Ploj, krojač, Maribor, Koroška cesta 27. 846

Sprejme se dekle z dežele, ki se zna voziti s kolom. Sehazi, pekarna, Limbuš. 847

Sprejme se takoj šivilja, zmožna kavcije, ki bi pomagala v trgovini. Vsa oskrba v hiši. Ponudbe na upravo »Slov. gospodarja« Maribor pod Šifro »400 din — 853.«

Kuhinjska vajenka za letovičarsko sezono se sprejme. Ponudbe s sliko in navedbo starosti na Hotel-Zanier, Sv. Pavel pri Preboldu. 850

POSESTVA:

Kupim mlin s stanovanjem na dober vodni pogon v vrednosti 90.000 din. Bližina cerkve. Ivan Maršič, Čentiba, Dolnja Lendava. 841

Majhno posestvo se da v najem. Simonič Jožef, Jablanec, Sv. Barbara pri Mariboru. 838

Hišo z vrtom in na željo njive in gozd, pripravno za upokojenca ali obrtnika, proda Lovrenčič, kovač, Biš 44, Sv. Bolzenk, Slov. gor. 840

Kupim do 40.000 din majhno posestvo v Rušah, blizu cerkve. V poštev pridejo tudi Selnica, Rače, Lempah. Blagovolite javiti: Lepej, Pobrežje-Maribor, Aleksandrova cesta 122. 848

Zidan mlin na prodaj, stalna voda, nekaj posestva. Naslov v upravi »Slov. gospodarja«. 851

Prodam nov vinograd, klet in hišo, blizu cerkve, zibiko in šivalni stroj »Singer« cilinder čevljarski. Ravnik Anton, Vodenovo, Šmarje pri Jelšah. 849

RAZNO:

Čevljarski stroj (Hohl) poceni na prodaj: Maribor, Pobreška cesta 9. 837

Hrastove frize za parkete kupimo. Ponuditi z dopisnico na Remec Co., Kamnik. 830

Radi selitve se proda staro pohištvo, madrace, périlo, moška in ženska obleka, preprog, vzglavniki, rjuhe. Samo v nedeljo dopoldne! Slovenska ulica 22—I. 854

Pri starinarju, Koroška cesta 6, Zidanšek, kupite najceneje ostanke raznih tovarn, predpasnike, moške in ženske srajce, oblekce, nogavice, platno za rjuhe, čipke, moške štofnate obleke od 250 din. 852

MOSTIN

Mostna esenca Mostin za izdelovanje prvorstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poština povzetje, 15 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, s poštino 26 din.

Drogerija KANC,
Maribor,
Slovenska ulica

Zaloga v Celju:
Trg. Loibner,
Kralja Petra cesta 17
Zaloga v Ptaju:
Drog. Skočir,
Slovenski trg 11

Združenje zidarskih mojstrov v Mariboru poziva vse one zidarje, kateri so si zamenjali stare delavske knjige za nove poslovne knjižice ter še istih iz katerega koli vzroka niso prevzeli, da to čimprej storijo zavoljo reda v pisarni. Brez nove, od združenja izdane knjižice, se ne zaposli noben zidarski pomočnik. 831

Bukova drva, cepana ali okrogla, kupim. Koje Jakob, Studenci pri Mariboru, Radvanska cesta 50. 828

Kupim sode in sadni miln. Naslov kupca v upravi lista. 826

Prodajam radio aparate na baterije in na tok po ugodnih cenah. Vzamem tudi hranilne knjižice v račun. Gramofonske plošče itd. Agentura Pichler Philips Radio, Ptuj, Krempljeva ulica. 836

Kmetice! Najbolje zamenjate bučno seme, replco (rips) in druga oljnata semena za dobro olje v Tovarni olja, Maribor, Taborska ulica (pri mostu). 804

Cepljene trte, obvarovane od črvov (ogrcov), lepo razvite in dobro ukoreninjene nudí, dokler traja zaloga, I. trsničarska zadruga v Sloveniji, p. Juršinci pri Ptaju. Cenik zastonj! 114

MOSTIN za napravljanje izvrstne domače pijače. Steklenica 20 din. Drogerija I. Thür, Maribor, Gosposka ulica 19. 525

Za birmo! Vsakovrstno blago, sešite obleke, klobuke, molitvenike, rožne vence in vse potrebščine kupite najugodnejše v trgovini Slavko Senčar, Mala Nedelja. Nakup jajc, masla, pulta, zabele, masti in vseh poljskih pridelkov. 782

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najboljše: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

Moštna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc., Maribor, Gosposka 11. 738

Halo! Pomlad! Leto! OSTANKI mariborskih tekstilnih tovaren, dobro uporabni, pristnobarvni, brez napak! »Paket serija H« 15-18 m prima oxfordov, turing in frenšev za posebno močne moške srajce v izbrano lepih vzorcih. »Paket serija M« 14-17 m za ženske obleke, dečje in predpasnike, deleni, kreton, druk, crepi itd. v najlepši sestavi. Vsak paket poštine prosti 155 din. Za enako ceno dobavimo gornja paketa tudi mešano, vsakega polovic. »Paket serija Z« 3-3.20 m dobrega suknja za moško obleko, damske kostume, damske ali moške plašč, in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 200.—, Z-4 250.— in Z-5 300.— din. Vsak paket poštine prosti, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarajoče zamenjam! Navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler traja zaloga. Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem RAZPOŠILJALICA KOSMOS, Maribor, Razlagova ulica 24/II.

VSAKOVRSTNO ZLATO IN SREBRO plačuje najdražje draguljar Ackerman K. nasi., Ptuj, Krekova. 706

Za mesec junij

Vam nudimo sledeče kipe:

SRCE JEZUSOVO: visok 20 cm 65 din, 25 cm 46 in 88 din; 30 cm 40, 50 in 85 din; 40 cm 60 in 90 din; 65 cm 240 in 335 din; 90 cm 350 din; visok 1 meter 1720 in 2150 din.

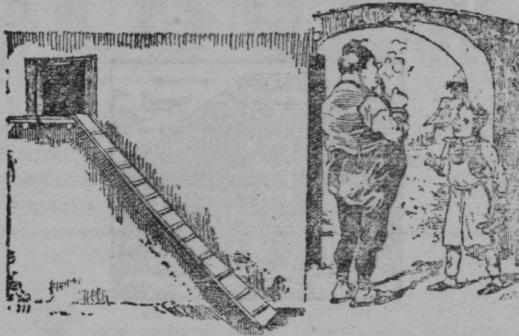
SRCE JEZUSOVO Z RAZPETIMI ROKAMI: visok 20 cm 80 din; visok 30 cm 90 in 130 din.

Pri naročilu napišite zaželjeno velikost in ceno. Za naročila se priporoča:

Tiskarna sv. Cirila
Maribor - Ptuj.

Čevljarkova smola

Dretov vajenček je nesel Krampačevi gospodini en par čevljev. Med vrati je srečal Krampača in ga vprašal: »So Krampačeva mati doma?« »Da!« je odgovoril Krampač. »Tam za vogalom so stopnice, kar pojdi v hišo!«

Saperlot,« je zagodel vajenček. »Ti pač imajo uboge stopnice! Tu si bo kdo lepega dne vrat zlomil... Marš, dolgorpec! — Ali so to sploh prave stopnice? — Seveda! Saj je možakar rekel, da za vogalom... Ampak, drugič naj raje mojster sam nese čevlje...«

»Hvala Bogu, zdaj sem zgoraj! — Marš, kurja zalega! Proč od vrat. Ce ne boste tiho, vam vratote zavijem!... Šmenta, ali so to vrata?!... Krampačka! Krampačka! Kje ste? Čevlje sem vam prinesel, pa ne morem noter...«

Nazadnje je prišla Krampačka od drugega voga. Ko je zagledala vajenca, je plosknila in zaklicala:

»Jurček, kaj pa delaš v kokošnjaku?« *

Cesar in muha

(Kitajska pripovedka)

Kitajski cesar Li-Ta-Ku je imel okrog svoje palače lep vrt, ki je bil poln cvetlic in sadnega drevja. Cesar je zelo ljubil svoj vrt in je imel celo četo vrtnarjev.

Nekega dne je cesar s spremstvom po svoji navadi prišel na vrt in se je ustavil pri nekem lepem drevesu. Opazil je, da se je neka muha zapletla v pajkovo mrežo. Ker je bil do vsake živalice milosrčen, je prijel muho in jo rešil.

»Leti dalje,« ji je rekel, »in pazi, da se spet ne ujameš!«

Spremljevalci so se spogledali in si mislili:

»Ali cesar nima drugega dela, kakor da rešuje muhe?«

Cesar je bil vesel svojega dejanja. Šel je dalje. Spremljevalci so počasi zaostali. Cesar je zavil na stransko stezo in je sedel na klop. Zadremal je. Čez nekaj minut je zaslišal zunjenje. Okrog njegovega nosu je leno letala

muha. Cesar je v polsnu zamahnil z roko in se udaril po nosu.

»Nesramna muha,« se je jezil cesar, ko je odprl oči in zagledal muho. »Zdi se mi, da sem prav tebe rešil smrti! Ali je to hvaležnost za mojo dobroto?«

V tem trenutku je zaslišal iz grma polglasen razgovor.

»Zvečer totej!« je reklo neki glas.

»Da,« je odgovoril drug glas. »Vse je v redu! O zaroti nihče ne ve, cesar pa najmanj. Ko bo zaspal, ga bomo zvezali, odnesli na dogovorjeno mesto in ga ubili...«

Cesar je vstal in tiho šel proti grmu. Skozi veje je videl dva vojaka iz svoje telesne garde.

»Muha mi je rešila življenje!« je reklo sam pri sebi.

Ko sta zarotnika odšla, se je vrnil v palčo. Spotoma so mu prišli nasproti prejšnji spremlevalci, ki so že bili v skrbih zanj, ker ga dolgo niso našli.

Cesar je velel prvemu dvorjanu:

»Pokliči poveljnika telesne straže, nekaj mu moram povedati...«

Ko so zarotniki ponoči prišli v spalnico, da bi cesarja zvezali, so jih zvesti vojaki, ki so bili tam skriti, zgrabili in vkljenili.

Cesar je reklo zarotnikom:

»Drugič govorite bolj tiho, da vas nikdo ne bo slišal.« *

SMEJTE SE!

Popravni izpit

Mesarjev sin je imel popravni izpit. Oče gre k profesorju, ki naj bi sina pripravil na izpit. Vpraša, koliko odškodnine bo profesor za svoj trud zahteval.

Profesor mu pove, vsoto, ki se pa zdi mesarju mnogo previsoka: »Za ta denar lahko kupim že celega vola.«

Profesor: »Kar kupite ga, potem boste imeli dva!«

Dober odgovor

Dva potepuha sta šla mimo njive, na kateri je kmet sejal. Eden je posmehljivo dejal:

»Očka, le delajte, midva pa bova uživala sadevo vašega dela.«

»To je zelo verjetno,« je odvrnil kmet. »Ravno sejem konopljio, iz katere bom dal plesti vrvi.«

Radovedna hišna gospodinja

»Ali si zadovoljen z novo hišno gospodinjo?«

»Ne. Preveč je radovedna.«

»Radovedna? Kako to?«

»Nenehoma me izprašuje, kdaj ji bom plačal stanarino.«

Voda, največji sovražnik

Neki pesnik, ki je bil vinski bratec, je ležal na smrtni postelji. Duhovnik, ki ga je sprevidel, mu je rekel:

»Zdaj se morate izmiriti z vsemi sovražniki!«

»Dobro, dajte mi kozarec vode!«

To se podeduje

»Prijatelj, nikar toliko ne pijte! Veste, da se to podeduje? Mislite vendar na svoje otroke!«

»No, vem, da se podeduje; a glejte, jaz imam osem otrok. Koliko pa pride na vsakega?!«

Pošljena volja

Ko je ležal gospod Skaza, trgovec z vinom, na smrtni postelji, je poklical k sebi svoje štiri sinove ter jim med drugim rekel: »Preden umrjem, vam moram izdati važno trgovsko skrivnost: vino se lahko dela tudi iz grozja...«

Razlika

Janko pripoveduje doma:

»Mama, danes sem stopil nekemu gospodu na nogo.«

»No, pa si ga prosil lepo za odpuščanje?«

»Sem. Gospod je rekel, da sem priden in mi je dal dinar. In jaz sem mu stopil še na drugo nogo, toda za to mi je dal zaušnico.«

Cemu imamo ušesa?

»Pepček, cemu imamo ušesa?«

»Da vidimo, gospodična.«

»Kako to — ali se nisi zmotil?«

»No, ko bi ne imeli ušes, bi nam padala čepica čez oči...«

»Ko-ko-ko-zarci so pa dandanes res zanič — no-no-no-beden ne drži vina...« *

UGANITE!

Kdo te spremila skozi vse življenje?

(Sloboda Vesel.)

Kdo te zmerom lovi in te nikoli ne dohit? *

(Seneca.)

S čim se začenja vsak mesec?

(S drko »m«.)

Kaj je železna srajca? *

(Starca navada.)

IGRAJTE SE!

Tekma

V enem kotu sobe (ali dvorišča) so razni predmeti: čevlji, klobuki, suknje, vžigalice itd. itd.

V drugem kotu pa so igralci (eden več kot je predmetov).

Na voditeljev znak vsi igralci tečejo k predmetom in vsak pograblji enega. Ker je predmetov manj, en igralec ostane brez predmeta. Ta da zalog ali izpadne iz igre.

KAKŠNO STAROST DOČAKAJO?

Konj: 25—30 let

Zajec: 6—10 let

POIŠČITE!

Kje je pismonoša, ki je prinesel gospce pismo? *

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor
v lastni novi palači na oglu
Gosposke-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje
nasproti pošte, prej Južnoštajerska hranilnica.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

LJUBLJANSKI VELESEJEM
od 1.—10. junija 1940

47. razstavna prireditev
600 razstavljalcev, domačih in inozemskih. — Bogato založen velesejem. — Kmetijski stroji in orodje. — Posebne razstave: Pohištvo, Avtomobili. Zaščita pred napadi iz zraka. Naša vsakdanja hrana. Zobna tehnika. Turizem.

Polovična vozinja na železnicu in parnikih! Na postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za 2 din.

OBLEKE
pri JAKOBI LAH MARIBOR

Zahvala

vsem, ki ste spremili na njeni zadnji poti našo dobro, nepozabno, ljubljeno ženo, mama, sestro, tetu, gospo

POŽARNIK MARIJO, roj. POPLAS, veleposestnica, p. d. Turičnik, v Golavabuki, župnija Sv. Martin pri Slovenjem Gradcu.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste jo hodili kropit ter ji prinesli kot zadnji pozdrav vence in pomladansko cvetje; čd. gg. župniku in kaplanu ter pevcem za poslovilne pesmi ob grobu; šolskemu vodstvu, katero je z otroki spremilo rajnko na zadnji poti.

Končno zahvala vsem, ki so nas tolazili v težki urri ter spremili v tako obilnem številu našo draga rajno k večnemu počitku.

Vsem Bog povrni!

Žalujoci: mož Juri ter nedoletni otroci Marica, Gelica, Milica, Zofka — sestra Frančka in brat Anton ter ostali sorodniki.

Halo! Halo!

Halo! Halo!

Kmetje in posestniki!

Opozarjam vas, da zamenjate rips in vse druge vrste oljnatega semenja pod najboljšimi pogoji kakor tudi lahko kupite pri staroznanem oljnatem mlinu

827 TOMAŽ KRAJNC, oljarna v F R A M U .

Albumi, spominske knjige

v veliki izbiri in po ugodnih cenah
v Tiskarni sv. Cirila — Maribor, Ptuj

ZAVARUJE:

POŽAR
VLOM
STEKLO
KASKO
JAMSTVO
NEZGODE
ZVONOVE
ŽIVLJENJE
KARITAS

Vsak slovenski gospodar zavaruje sebe, svojce in svoje imetje le pri naši zavarovalnici.

Denar naložite najbolje in najvarnejše pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica 23

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog din 53.000.000.—.

Ulica 10. oktobra